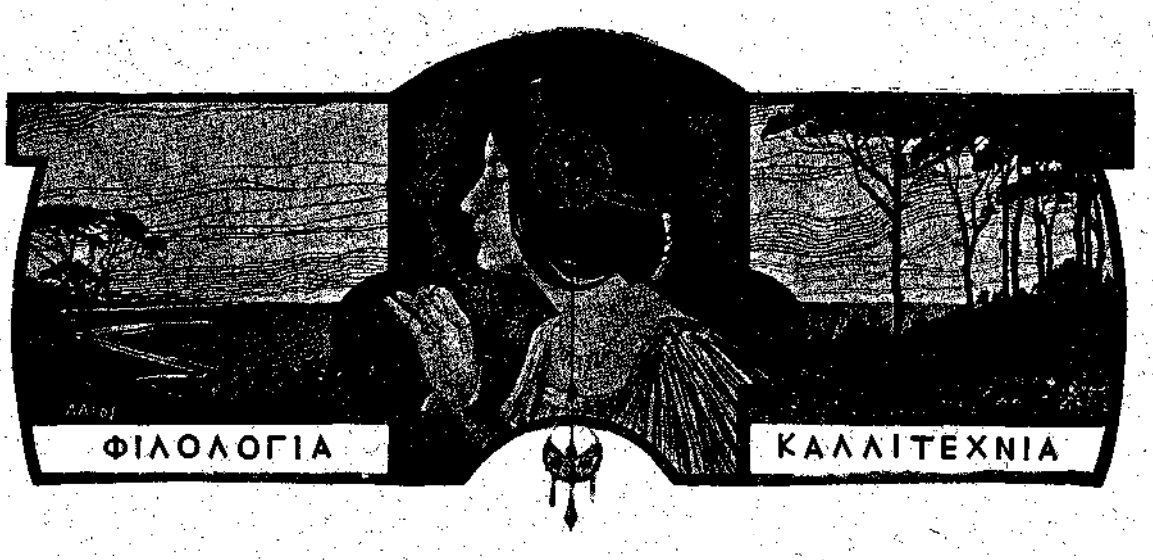

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ Ζ'.

ΤΕΥΧΟΣ ΟΗ'. — (78)

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

1907

ΣΥΝΔΡΟΜΗ

ΕΛΛΑΔΟΣ . . . . ΔΡ. 12.
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ. . . . ΦΡ. 12.

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ ΔΡ. 1.

ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ

Ὁδ. Χαριλάου Τρικούπη 22α

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ὑπὸ Σπ. Δε-Βιάζη.
ΣΚΕΨΕΙΣ ὑπὸ Σίλλιγγ.
ΚΑΡΔΙΑ ΜΑΤΩΜΕΝΗ ὑπὸ Σιβύλλης.
ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ.
ΤΟ ΑΣΜΑ ΣΟΥ ὑπὸ Οἰνέως.
ΚΟΚΚΙΝΟ ΣΑΒΑΝΟ ὑπὸ Τακῆ.
ΞΗΜΕΡΩΝΕΙ ὑπὸ Ν. Καζαντζάκη.
ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΟΝ ΙΣΚΙΟ ΤΗΣ ΣΥΚΙΑΣ, ὑπὸ Μοιραίας.
ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ, ὑπὸ Δάφνιδος.
ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΑΛΗΘΙΝΟ, ὑπὸ Lalo de Castro.
ΚΩΝΣΤ. ΒΟΛΑΝΑΚΗΣ.
ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ.

ΕΙΚΟΝΕΣ

ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΝΑΖΟΥ.
ΑΡΤΕΜΙΣ ΚΟΛΟΝΝΑ.
ΑΓΝΗ ΒΕΡΑ.
ΑΣΠΑΣΙΑ ΜΕΛΙΣΣΗΝΟΥ.
SAINT-SAENS, ὑπὸ Marqueste.
ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ, ὑπὸ Ἑλ. Γεωργαντῆ.
Η ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ τῶν «Παναθηναίων».
ΚΥΒΕΛΗ ΑΔΡΙΑΝΟΥ.
ΕΛΕΝΗ ΘΕΟΔΩΡΟΥ.
Κ. ΜΟΥΣΤΑΚΑΣ ὡς Μεφιστοφελῆς.
Ε. ΔΕΛΕΝΑΡΔΟΣ ὡς Ἐρωτόκριτος.
Θ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ.
Κ. ΣΒΟΡΩΝΟΣ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Αἱ ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς διενεργούμεναι εἰς τὸν ὅρμον Θεοτόκου, παρὰ τὸ ἀκρωτήριον «Σηπιὰς» τῆς Θεσσαλίας ἀνασκαφαί, ἐπερατώθησαν. Οἱ κ. κ. Ουαὶνς καὶ Δρουὶπ εἰργάσθησαν ἐκεῖ ἐπὶ ἕνα μῆνα ἐπὶ ἀρχιτεκτονικῶν ἐρειπίων ναοῦ δωρίου τοῦ δου π. Χ. αἰῶνος. Ὁ ναὸς δὲν ἀνευρέθη, ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ εὗρον χριστιανικὴν ἐκκλησίαν μὲ διπλῆν οτοὰν καὶ ἀξιόλογα πολύχρωμα μωσαϊκὰ παριστῶντα ζῷα, πτηνά, φύλλα, κλ. Ἀνευρέθησαν ἐπίσης τάφοι τινὲς ἀρχαϊκοὶ μὲ ὀλίγα ἀγγεῖα καὶ θραύσματα βυζαντινῶν ἐπιγραφῶν. Θεωρεῖται πιθανὸν ὅτι τὰς ἀνασκαφὰς ταύτας θὰ συνεχίσῃ ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία.

★

Εἰδήσεις ἐκ Καΐρου ἀγγέλλουν ὅτι ἡ ἐν Αἰγύπτῳ ἀγγλικὴ ἀρχαιολογικὴ σχολὴ ἐλπίζει ὅτι θέλει δυνηθῇ νὰ ἀρχίσῃ ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς χειμῶνος τὰς ἀνασκαφὰς αὐτῆς ἐν Μέμφιδι ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ καθηγητοῦ Φλίνδερς Πέτρη. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐγένετο ἔκκλησις εἰς τὴν γενναιοδωρίαν τοῦ δημοσίου ὑπὸ τῶν πρωτοστατούντων εἰς τὴν γιγαντιαίαν ταύτην ἐργασίαν, ἡ ὁποία θὰ διαρκέσῃ περὶ τὰ εἴκοσιν ἔτη καὶ θὰ στοιχίσῃ περὶ τὰς 3,000 λίρας κατ' ἔτος. Πιστεύεται ὅτι αἱ ἐγγραφαὶ θὰ εἶνε ἐνθαρρυντικαὶ γνωστῆς οὔσης τῆς σπουδαιότητος καὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν ἐν λόγῳ ἀνασκαφῶν.

★

Κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ κ. Μόργαν διεξαγομένας ἀνασκαφὰς εἰς τὰ Σοῦσα τῆς Περσίας, εὑρέθη τεμάχιον μεγάλου ἀγγείου ἀναγόμενον εἰς νέον εἶδος τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς κεραμουργικῆς. Τὸ εὑρεθὲν τεμάχιον φέρει εἰκόνα παριστάνουσαν πλῆθος μαχομένων ἀρχαίων ὁπλιτῶν, τῶν ὁποίων τὰ χαρακτηριστικὰ εἶνε ἔγγλυφα. Ὁ ρυθμὸς τοῦ ἀγγείου εἶνε ὅμοιος τῷ τῶν ἀρχαίων ἀττικῶν καὶ ἰωνικῶν ἀμφορέων τοῦ ἕκτου π. Χ. αἰῶνος. Τὸ εὕρημα τοῦτο ἀποδεικνύει πιθανῶς τὴν διατήρησιν τῶν μεταξὺ τοῦ ἑλλ. τότε κόσμου καὶ τῆς περσικῆς αὐτοκρατορίας ἐμπορικῶν σχέσεων, αἵτινες ὑπῆρχον πολὺ πρὸ τῶν Μηδικῶν πολέμων. Πιθανὸν ὅμως τὸ εὕρημα ν' ἀποτελῇ ἴχνος λαφύρων, τὰ ὁποῖα συναπεκόμισαν αἱ στρατιαὶ τοῦ Δαρείου, λεηλατήσασαι τὰς ἑλληνικὰς καὶ τὰς τῆς Ἰωνίας πόλεις.

★

Ἐν Κόλοκυνθοῦ ἀπεκαλύφθησαν ἀρχαῖα κτίσματα ἀνήκοντα εἰς ἐκκλησίαν τῶν πρώτων χριστιανικῶν χρόνων, ἡ ὁποία εἶχεν ἀνεγερθῇ ἐπὶ ἀρχαίου ἱεροῦ τοῦ Ποσειδῶνος ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Ἱππείου Κολωνοῦ.

★

Ἐν Ρώμῃ γενομένων ἐκσκαφῶν ἕνεκα θεμελίων οἰκίας τινὸς ἀνευρέθη ἄγαλμα, ἐξ ἀρίστου λευκοῦ Ἑλληνικοῦ μαρμάρου τῆς Πάρου χωρὶς νὰ παρουσιάζῃ οἰδεμίαν βλάβην καίτοι ὑποτίθεται, ὅτι ἦτο τεθαμένον ἐντὸς τῆς γῆς πρὸ πολλῶν αἰώνων. Τὸ ἄγαλμα παριστᾷ γονυκλινῆ γυναῖκα, ὡς ἐκ τούτου δὲ ὑποτίθεται ὅτι ἀνήκει εἰς μίαν τῶν θυγατέρων τῆς Νιόβης πληγεῖσαν διὰ βέλους ὑπὸ τῆς Ἀρτέμιδος.

★

Ἡ «Τριμποῦνα» τῆς Ρώμης ἀναγγέλλει, ὅτι ἡ ὑπὸ τὸν Λουΐτζη Πέρνικο ἐνεργοῦσα εἰς τὴν Κρήτην ἀνακάλυψεν εἰς τὴν Πρινίαν ἑλληνικὸν ναὸν ἐποχῆς ἀρχαϊκῆς μὲ τὸ ἄγαλμα τῆς ἐπωνύμου αὐτοῦ θεᾶς καθήμενον ἐπὶ θρόνου καὶ ἐκ παριου λίθου, ὡς καὶ τὴν ζωοφόρον τοῦ ναοῦ. Τὰ γλυπτικὰ ταῦτα ἔργα θεωροῦνται τὰ ἀρχαιότερα τῆς ἑλληνικῆς γλυπτικῆς.

★

Εἰς τὸ ἐν Προύσῃ ἀρχαιολογικὸν μουσεῖον ἀπεστάλησαν τελευταίως ὑπὸ τοῦ ὑποδιοικητοῦ Μπολβαδὶν Ρεφὲτ βέη δύο ἡμιτελῆ ἀγάλματα ἀνακαλυφθέντα εἰς τὰ ἐρείπια τῶν ἀρχαίων Δεβρῶν ἐν τῇ ὑποδιοικήσει ταύτῃ.

Εἰ καὶ τὰ ἀγάλματα ταῦτα εἶνε ἡμιτελῆ εἶνε ἐν τούτοις μεγάλης τεχνικῆς καὶ ἀρχαιολογικῆς ἀξίας, παριστῇ δὲ τὸ ἕτερον ἐξ αὐτῶν τὴν θεὰν Νίκην.

★

Ἀρχαιολογικαὶ ἀνασκαφαὶ ἤρξαντο διενεργούμεναι εἰς ἀπόστασιν μιᾶς ὥρας ἀπὸ τῆς Προύσης. Εἰς φῶς ἦχθη μία ἀψίς, κατασκευασμένη μετὰ πολλῆς τέχνης καὶ τετραγωνικὸν δωμάτιον πλῆρες χωμάτων, τὸ ὁποῖον ἀμέσως ἐξεκενώθη.

★

Ὁ ἔφορος κ. Ἀρβανιτόπουλος ἐνεργῶν ἀνασκαφὰς ἐν Φθιώτιδι (Θήβαις) τῆς Θεσσαλίας, ἀνεῦρεν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως προϊστορικὸν μέγα καὶ σπουδαῖον κτίριον ἐκ ξεστῶν ὀγκολίθων ἀρχαϊκῶν, ὅπερ μετεποιήθη κατὰ τὴν ἱστορικὴν ἐποχὴν καὶ ἐκρημνίσθη κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα εἰς σωρόν. Παρ' αὐτὸ εὑρέθη βάθρον ἐφ' οὗ ἦτο μεγάλη στήλη ἢ ἄγαλμα ἀπολεσθέν.

Παρ' ἐλπίδα ἀνεῦρεν εἰς τὰ κατώτατα στρώματα ἄρθρα τμήματα βαμμένων προϊστορικῶν ἀγγείων ὡραιοτάτων, βέλη ἐξ ὀψιανοῦ, κοπίδας καὶ πελέκεις, ἔτι δὲ χαλκῆν μεγάλην πόρπην γεωμετρικῆς περιόδου καὶ ἄλλα εὑρήματα τοῦ Δ' π. Χ. αἰῶνος καὶ χριστιανικοὺς λύχνους τοῦ ς' μ. Χ. αἰῶνος.

Ὁ κ. Ἀρβανιτόπουλος ἀπέστειλεν εἰς τὸ μουσεῖον Ἁλμυροῦ ἕπτὰ ἐπιγραφὰς ὧν μία ἀναθηματικὴ τῇ Ἀρτέμιδι, αἱ δὲ λοιπαὶ ἐπιτύμβιοι καὶ ψηφίσματα, μία δὲ ἐπιτύμβιος τῶν πρώτων χριστιανικῶν χρόνων φέρει τὸ ὄνομα Πρωβάτιος.

Αἱ λοιπαὶ ἀρχαιότητες ἦσαν λίθοι ἀρχιτεκτονικοί, ἐπιτύμβιοι, πλαστικοὶ καὶ πήλινα ἀντικείμενα, ἰδίως δὲ ἐν πῶμα πίθου μεγάλον.

★

Ἀνηγγέλθη ἐκ Ρώμης εἰς τὸν καθηγητὴν κ. Σπ. Λάμπρον ὅτι ἐξελέγη μέλος τῆς ἱστορικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἀρκάδων ἥτις ἱδρύθη ἀπο τοῦ 1690. Τὸ ἀρκαδικὸν ὄνομα, ὅπερ, κατὰ τὸ σύνηθες, ἐδόθη εἰς τὸ νεωστὶ ἐκλεγὲν μέλος εἶνε Πολύβιος Λυκεάτης.

★

Ἐν Ἀϊδινίῳ τῆς Σμύρνης, ἐργάται ἀνασκάπτοντες, ἀνεκάλυψαν τυχαίως χριστιανικὴν ἐκκλησίαν, 4 δωμάτια καὶ 2 νιπτῆρας. Ἐπὶ τοῦ τοίχου τῆς μιᾶς οἰκοδομῆς ἐφάνησαν αἱ εἰκόνες τῆς Ἁγίας Ἄννης καὶ τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου καί τινες ἑλληνικαὶ ἐπιγραφαί, ἐξ ὧν ἡ μία μεγάλης ἀρχαιολογικῆς ἀξίας.

★

Ἐν Πύργῳ ἀνευρέθη ὑπὸ χωρικοῦ χρυσοῦς δακτύλιος μυκηναϊκοῦ ρυθμοῦ, ὅμοιος πρὸς τοὺς εἰς τοὺς τάφους τῆς Ἀκροπόλεως, τῶν Μυκηνῶν ἀνευρεθέντας, ἀλλὰ πολὺ μεγαλειτέρας ἀξίας. Ἐπὶ τῆς σφενδόνης αὐτοῦ φέρει ἐγγεγλυμένας διαφόρους παραστάσεις καὶ δεκατέσσαρας ὅλας μορφάς. Ἐκ τῶν παραστάσεων τούτων ἐξάγονται συμπεράσματα σχετικὰ πρὸς τὴν θρησκείαν τῶν Μυκηναίων, περὶ τῆς ὁποίας ἐλάχιστα εἶνε γνωστά, ταῦτα δὲ διαφιλονικούμενα. Ἐντεῦθεν δὲ ἡ μεγάλη ἀξία τοῦ δακτυλίου τούτου.

★

Ἐν Κακοβάτῳ τῆς Ὀλυμπίας εὑρέθησαν ἐν τῷ χώρῳ τῶν Ἀνακτόρων τοῦ Νέστορος διάφοροι πίθοι, οἵτινες ἀνοιγέντες περιεῖχον σῦκα καὶ διαφόρους ἄλλους καρπούς. Κατ' ἀκριβεῖς ὑπολογισμοὺς οἱ καρποὶ οὗτοι ἔχουσιν ἡλικίαν 5,000 ἐτῶν.

★

Ἐν Γάνδῃ τοῦ Βελγίου συνῆλθον ἀντιπρόσωποι πολλῶν ἀρχαιολογικῶν ἑταιρειῶν ὅπως συσκεφθῶσι περὶ τῆς ἀρχαιολογίας ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως.

ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΚΑΛΛΟΝΑΙ

ΑΠΟ ΤΑΣ ΙΕΡΕΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΝΑΖΟΥ

ΑΡΤΕΜΙΣ ΚΟΛΟΝΝΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΠΑΛΑΙΑ ΕΙΚΩΝ

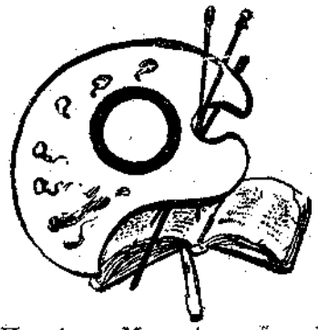

Ι ἀδελφοὶ Ἐλισαβετίου Μαρτινέγκου διαφυλάττουσι μικρὰν παλαιὰν ἐπὶ ὀθόνης ἐλαιογραφίαν 0,35×0,48, παριστῶσαν τὸν ἀρχαιότατον τῶν προγόνων των ἐν Ζακύνθῳ, τὸν *Προκόπιον Μαρτινέγκον*, ἕνα τῶν ἡρώων τῆς πολυχρονίου τουρκικῆς πολιορκίας τῆς Κρήτης ἐπὶ Ἐνετοκρατίας καὶ ὅστις ἔπειτα καὶ ἐν Ζακύνθῳ εἰργάσθη ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς νήσου.

Ὁ Προκόπιος ἐν τῇ εἰκόνι παρίσταται ὅλως ξυρισμένος, μὲ τὴν ἐνδυμασίαν τῆς ἐποχῆς του, κρατῶν περγαμηνὴν μὲ μολυβδόλυβον. Εἰς τὰ δεξιὰ εἶνε παράθυρον, ἐξ οὗ μακρόθεν φαίνεται ἡ μετὰ τῆς ἐνετικῆς σημαίας γαλέρα, τῆς ὁποίας ἦτο ὁ ἰδιοκτήτης καὶ ὁ κυβερνήτης. Ἰδίαις δαπάναις συνετήρει καὶ τὸ πλήρωμα, τὸ ὁποῖον ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν του ἐρρωμένως ἐμάχετο. Κάτωθεν ὑπάρχει ἡ ἑξῆς ἱστορικὴ ἐπιγραφή:

Magnifico Strenuo que vivo Procopio Martinengo, nobili oratori Zacynthio quod summo innixus, discrimini in pervicaci Cretae obsidione pro gloria principis triremi haud alienis sumptibus comparata quo sane perhonorifice insignitus animi fortitudinem atque constantiam posteris demandavit aetat: suae an: XLVU: or: A. D. M. DCLXIX.

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ἐδημοσιεύθη καὶ ὑπὸ τοῦ Χιώτου ἐν τῷ τρίτῳ τόμῳ τῆς *Σειρᾶς ἱστορικῶν ἀπομνημονευμάτων* ἐν σελίδι 195, ἀλλὰ ἀτελής, γεμάτη ἀπὸ λάθη. Λ. χ. ἀντὶ animi εἶχεν ἀναγνώσει armi.

ΛΗΣΜΟΝΗΘΕΝ ΒΙΒΛΙΟΝ

ΕΤΑ τὸν ἐν Vincennes τουφεκισμὸν τοῦ δουκὸς Enghien τὸν λαβόντα χώραν τῇ 21 Μαρτίου τοῦ ἔτους 1804, τῇ διαταγῇ τοῦ Βοναπάρτου, ὁ Châteaubriand, ὁ ὁποῖος ἦτο πρέσβυς τῆς Γαλλίας ἐν Ρώμῃ παρητήθη καὶ συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ περιηγηθῇ τὴν Ἀνατολήν. Τὴν περιοδείαν ταύτην ἐξετέλεσε τῷ 1806 διὰ τῆς Ἑλλάδος εἰς Ἱερουσαλήμ. Πορίσματα δὲ τῆς περιοδείας ταύτης εἶνε τὸ λαμπρὸν θρησκευτικὸν ἔθος Les Martyrs καὶ τὸ πλῆρες ποιητικῶν καλλονῶν καὶ περιγραφῶν Itinéraire de Paris à Jérusalem, μεταφρασθὲν καὶ ἑλληνιστί. Ἡ πρώτη χώρα ἑλληνική, τὴν ὁποίαν ἐπάτησεν, ἦτο ἡ Κέρκυρα. Ἡ φιλολογική του φήμη εἶχε φθάσει εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Ἰονίου καὶ εἰς ἄλλας ἑλληνικὰς πόλεις. Πάντες οἱ πεπαιδευμένοι εἶχον διαβάσει τὸ Génie du Chistianisme καὶ René ou ces effets des passions, τὰ ὁποῖα εἶχον ἑδραιώσει τὴν φιλολογικήν του φήμην καὶ εἶχεν ἀποκτήσει ὀπαδοὺς τῶν φιλολογικῶν καὶ θρησκευτικῶν δοξασιῶν του.

Ἀπὸ Κερκύρας διηυθύνθη εἰς τὰς ἄλλας ἑλληνικὰς πόλεις. Ἔφθασε καὶ εἰς Ἄργος, μὲ συστατικὴν ἐπιστολὴν τοῦ Φορνέττη, πρώτου διερμηνέως τοῦ ἐν Κορώνῃ γάλλου προξένου πρὸς τὸν ἰατρὸν Διονύσιον Ἀβραμιώτην.

Ἀλλά, πρὸ τοῦ νὰ προχωρήσωμεν, νομίζομεν πρέπον νὰ παρουσιάσωμεν εἰς τοὺς εὐμενεῖς ἡμῶν ἀναγνώστας τὸν Ἀβραμιώτην.

Οὗτος ἐγεννήθη εἰς Ζάκυνθον τῷ 1770 καὶ ἐν Πατραβίῳ ἐσπούδασε τὴν ἰατρικήν. Ἐπιστρέψας εἰς τὴν Ζάκυνθον μετήρχετο εὐδοκίμως τὸν ἰατρόν. Προσκληθεὶς εἰς Τρίπολιν, ὅπως θεραπεύσῃ τὸν πάσχοντα Πασσᾶν, ἔμεινεν εἰς Πελοπόννησον καὶ ἐξέλεξεν ὡς τόπον διαμονῆς τὸ Ἄργος, ὅπου ἔφερε καὶ τὴν οἰκογένειάν του καὶ μετήρχετο τὸν ἰατρόν. Εἶχε ψύχωσιν διὰ τὴν ἀρχαιολογίαν καὶ διὰ τὴν ἱστορίαν. Διὸ ἐφυλοξένει καὶ συνειργάζετο μὲ τοὺς ἀρχαιολόγους, οἵτινες κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους περιηγοῦντο καὶ ἐμελέτων τὰ ἀρχαῖα. Οὕτω συνῆψε φιλίαν μὲ ὅλους τοὺς ξένους ἀρχαιολόγους, οἱ ὁποῖοι διήρχοντο ἀπὸ τὸ Ἄργος. Κατεγίνετο εἰς τὸν Χάρτην τῆς Πελοποννήσου, ἐφ' οὗ, μετὰ τοῦ γνωστοῦ Fauvel, ἔθετε τὰ ἀρχαῖα ὀνόματα πλησίον τῶν νεωτέρων. Ἦτο μέλος τῆς Φιλομούσου Ἑταιρείας. Καὶ εἰς Ἀθήνας μετήρχετο τὸν ἰατρόν. Μικρὸν δὲ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως διωρίσθη πρόξενος τῆς Γαλλίας ἐν Ἀθήναις. Ἀπέθανε τῷ 1835.

Τοιοῦτος ἦτο ὁ φιλοξενῶν τὸν ἐπιφανῆ Γαλάτην.

Τῷ 1811 ἐδημοσιεύθη τὸ Ὁδοιπορικόν. Ὁ Σατωβριάνδ, φυσικῷ τῷ λόγῳ, ἀναφέρει μετ' ἐπαίνων τὸν Ἀβραμιώτην, καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις μὲ χάριν, ἀλλὰ καὶ χιοῦμορ τὸν καλεῖ *ἰατρὸν ἰταλόν, ἐξόριστον ἐπιθυμοῦντα νὰ ἐπανίδῃ τὴν πατρίδα αὐτοῦ τὴν Βενετίαν*. Τοῦτο δυσηρέστησε τὸν Ἀβραμιώτην, ἐθύμωσε καὶ μὲ δρυμὺ ὕφος ἔγραψεν ἀνασκευὴν τοῦ πρώτου μέρους τοῦ Ὁδοιπορικοῦ τοῦ περιγράφοντος τὴν Ἑλλάδα.

Ἂν καὶ ὁ Châteaubriand προοιμιαζόμενος ἀποφαίνεται ὅτι ὁ περιηγητὴς εἶνε εἶδος ἱστορικοῦ, ἔχοντος τὸ καθῆκον νὰ διηγηθῇ πιστῶς χωρὶς νὰ παραλείψῃ τίποτε, οὐχ' ἧττον, διηγούμενος τὰ Ἑλληνικά, ἐνίοτε περιέπεσεν εἴς τινα λάθη προερχόμενα βεβαίως ἐξ ἀναγνώσεων κακῶν ἱστορικῶν βιβλίων τὰ μέν, καὶ τὰ δὲ ἐξ ἀγνοίας ἢ κακῆς ἀντιλήψεως. Ἔπειτα οἱ πλεῖστοι τῶν περιηγητῶν θέλουν εἰς ὀλιγίστας ἡμέρας νὰ μελετήσουν ἕνα τόπον, ἀλλ' ἀπατῶνται. Μία μεγάλη διάνοια ἐπιτυγχάνει εἰς τὰς περιγραφάς, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀκρίβειαν τῶν γεγονότων ἀπαιτεῖται μελέτη καὶ χρόνος.

Ὁ Ἀβραμιώτης θυμωμένος ἀνεσκεύασε τὸ μέρος τοῦ Ὁδοιπορικοῦ, τὸ ἀφορῶν τὴν Ἑλλάδα. Ἀφ' οὗ εἶχεν ὑπὲρ αὐτοῦ τὰ εὔγλωττα γεγονότα, τίς ἡ ἀνάγκη τοῦ προσβλητικοῦ ὕφους; Τίς ἦτο ἡ χρεία νὰ γράφῃ ὅτι τοῦ Σατωβριάνδ ἡ φυσιογνωμία, τὰ χαρακτηριστικὰ καὶ ἡ φύσις ὠμοίαζον πρὸς τὰ τοῦ πιθήκου;

Ὁ ἀληθὴς ἐπιστήμων ἀνασκευάζει, διορθώνει χωρὶς νὰ ὑβρίζῃ, χωρὶς νὰ εἰρωνευθῇ ἀχρείως.

Ἄλλως τε ὀφείλομεν σεβασμὸν πρὸς τοὺς μεγάλους ἄνδρας.

Ὁ Ἀβραμιώτης ἔστειλε τὸ χειρόγραφόν του εἰς Ἰταλίαν καὶ ἐτυπώθη εἰς Πατάβιον τῷ 1816 μὲ τὸν τίτλον:

Alcuni cenni critici del dottore Gian — Dionisio Avramiotti sul vinggio in Grecia, che compone la prima parte dell' itinerario da Parigi a Gerusaleme del Signor F. A. de Châteaubriand con varie osservazioni sulle antichità grecke.

Εἰς τὸ ἴδιον βιβλίον ἐδημοσίευσεν ὁ Ἀβραμιώτης ἐκθέσεις τοῦ M, G. Gropius καὶ C. K. Céckerell περὶ τοῦ Παρθενῶνος, καὶ τοῦ Fauvel περὶ τοῦ γυμνασίου τοῦ Πτολεμαίου.

Τὸ βιβλίον τοῦτο ἅμα ἐδημοσιεύθη προὐξένησε ζωηρὰν ἐντύπωσιν. Λόγῳ ὅτι ἀνεσκευάζετο ὁ Châteaubriand, λέγω ὅτι περιεῖχε πολυτίμους πληροφορίας ἀγνώστους τότε. Ἀλλὰ βεβαίως μεγαλειτέραν ἐντύπωσιν ἔκαμεν διότι κατεφέρετο κατὰ μεγάλου συγγραφέως.

Τὸ βιβλίον τοῦτο εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν καὶ φιλολογικὸν κόσμον τῆς Ἰταλίας ἐθεωρεῖτο ὡς ἔργον τοῦ Μουστοξύδου, καὶ ὅτι ἦτο ὑπεύθυνος συντάκτης ὁ Ἀβραμιώτης. Διὸ ὁ Μουστοξύδης γράφων τῇ 24 Ἰανουαρίου τοῦ ἰδίου ἔτους 1816 ἐκ Βενετίας πρὸς τὸν συμπολίτην αὐτοῦ Μάριον Πιέρρην ἔλεγε, πρὸς τοῖς ἄλλοις, τὰ ἑξῆς: «τὸ »χειρόγραφον κατὰ τοῦ Σατωβριὰνδ *δὲν εἶνε ἔρ»γον μου*. Εἶνε ἔργον τινὸς Δ. Ἀβραμιώτου, »ἀλλ' ὁ Θεὸς νὰ τὸν συγχωρήσῃ! Δὲν δύναμαι »νὰ σὲ περιγράψω πόσον εἶνε πλῆρες ἀπὸ λάθη »(spropositi). Ἀρχίζει: Jo mi sono imbres»sato a rispondere a Monsù de Châteaubri»and che come che viaggiava scriveva, e »che nei suoi buffonezzi κτλ. Ἔγραφη ἐκ »νέου ἐξ ἀρχῆς μέχρι τέλους. Μὲ ὅλην τὴν ὀλί»γην ἐπιμέλειαν εἰς τὴν διόρθωσιν, ἔγεινεν ἔρ»γον ὑποφερτὸν *καὶ ἄξιον ἀναγνώσεως, διὰ τὰς »πληροφορίας, τὰς ὁποίας περιέχει*».

Αἱ λέξεις αὗται τοῦ σοφοῦ Κερκυραίου ἱστορικοῦ μαρτυροῦσι τὴν ἄγνοιαν τῆς ἰταλικῆς γλώσσης καὶ τῆς τέχνης τοῦ γράφειν τοῦ Ἀβραμιώτου. Μαρτυροῦσιν ἐπίσης ὅτι πολλαὶ θὰ ἦσαν αἱ προσθαφαιρέσεις. Αἱ προσβολαὶ κατὰ τοῦ Σατωβριὰνδ ἔμειναν διότι αὐτὸς ἦτο ὁ κύριος σκοπὸς τοῦ Ἀβραμιώτου, ὅστις εἶχε τὴν εὐθύνην τῶν γραφομένων.

Τὸ ἔργον τοῦ Ἀβραμιώτου καὶ τὴν σήμερον ἔχει τὴν σχετικὴν ἀξίαν, ἕνεκεν τῶν πολυτίμων εἰδήσεων περὶ τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ τῆς ἱστορίας τῶν χρόνων ἐκείνων.

Οἱ ἀρχαιολόγοι καὶ οἱ μελετῶντες τὴν ἱστορίαν μας κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ἐπαναστάσεως θὰ εὕρωσι πάντοτε κάτι ὠφέλιμον διὰ τὰς μελέτας των ἀναγινώσκοντες καὶ αὐτὸ τὸ *λησμονηθὲν βιβλίον*.

ΣΠ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ

❀ ❀ ❀

ΣΚΕΨΕΙΣ

Καὶ τὸ κοινὸν ἦτο ποτὲ πρωτότυπον. Κι' ὅμως πολλάκις μᾶς εἶνε κάτι κοινόν, γιατὶ ἡμεῖς εἴμεθα κοινοί.

★

Πρωτότυπον δημιουργεῖ ὁ τρελλὸς εἰς στιγμὴν πνευματικοῦ οἴστρου — ἀλήθειαν ὁ σοφὸς εἰς παρομοίαν στιγμήν.

★

Ὁ μεγαλομανὴς δεικνύει τὸ μεγαλεῖόν του μόνον εἰς μικροὺς ἀνθρώπους.

★

Πίστευε πολὺ ὀλίγον, ἀκόμη κι' ἂν ὁ νοῦς διατάσσει· σκέψου, ὅτι κι' αὐτὸς πλανᾶται· σκέψου, ὅτι εἶσαι σωφρονέστερος.

Πολλοὶ μέμφονται ἰδιαιτέρως τὸν ἑαυτόν των καὶ τὸ ἔχουν βάρος εἰς τὴν συνείδησίν των, ὅτι δὲν εἶνε ὑποκριταί, καὶ ὅμως εἶνε ὑποκριταὶ μεγαλείτεροι ἀπὸ τοὺς Φαρισαίους.

★

Ὁ μέγας ἀνὴρ αἰσθάνεται καὶ πιστεύει εἰς τὸ μεγαλεῖόν του· ὁ μικρὸς θέλει νὰ τὸ δεικνύῃ.

★

Τὸ ὑλικὸν ἐξηντελήθη πλέον πρὸ καιροῦ· ὁ καλλιτέχνης δημιουργεῖ μόνον ἀκόμη τὴν μορφήν.

Ρ. ΣΙΛΛΙΝΓ

ΑΓΝΗ ΒΕΡΑ

ΚΑΡΔΙΑ ΜΑΤΩΜΕΝΗ

(Ἐμπνευσμένον ἀπὸ τὰ «Κύματα» τοῦ Ἀϊβαζόφσκη).

ΑΡΜΑΚΩΜΕΝΑ νεᾶτα. Πόνοι ἄγριοι, πίκρες καὶ σπαραγμοὶ κι' ἀπογοήτευσι ἐκαταστάλαξαν 'στὸ βάθος τῆς Καρδιᾶς, ποῦ ἔννοιωσε βαθειὰ τὴν ἄδολη ἀγάπη.

'Απελπισμένη τώρα σέρνεται.

Θέλει νὰ φύγῃ ἀπ' τὸ στῆθος τὸ παλληκαρίσιο, ποῦ τὴν ἐνανούριζε ὡς τώρα μ' ὄνειρα καὶ μαγικὲς ἐλπίδες. Θέλει ν' ἀποστατήσῃ κι' ὁλομόναχη νὰ ζήσῃ μέσα 'στ' Ἄπειρο. Θέλει ν' ἀποξηράνῃ τὴν καλύπτρα της τὴν ἀπαλὴ καὶ νὰ τὴν κάμῃ ἄγριο, ἀγκαθωτὸ φλοιό, ν' ἀντέχῃ 'στῆς πληγιὲς τοῦ Κόσμου.

Καὶ σπαρταρᾷ μέσα 'στὴν κρύπτη της καὶ παραδέρνει.

'Ανοιγοκλεῖ ὁρμητικὰ καὶ ξεχειλίζει γύρω τὸ φαρμακωμένο αἷμά της.

Θὰ φύγῃ· τὸ κατώρθωσε.

'Ξέσχισε τὰ πλευρά, ποῦ τὴν κρατούσανε 'σὰν σίδερα καὶ 'βρέθηκε ἐλεύθερη.

'Πῆρε φτεροῦγες πάναγνες ἀπ' τὴν ἀγάπη της καὶ σ' ἕνα θλιβερὸ βασίλεμα τοῦ Ἥλιου μιᾶς χειμωνιάτικης βραδυᾶς ἔφυγε μακρυὰ ἀπὸ τὸ ταῖρι της ἡ ἄμοιρη.

'Στὸ πέταγμά της 'στάλαζε τὸ αἷμά της ζεστὸ-ζεστὸ 'στὴν ἤρεμη ἀγκάλη τῆς θαλάσσης καὶ ἡ ἀλμύρα του-τὸ καταστάλαγμα τοῦ πόνου-ἀνεμίχθηκε μὲ τὴν ἀλμύρα τοῦ νεροῦ καὶ ἔγινεν ἡ θάλασσα πικρότερη ἀκόμη.

Τὰ καταγάλανα νερά, ποῦ ἔλουζαν τῆς μελαγχολικιὲς τοῦ φεγγαριοῦ ἀκτῖνες παιγνιδιάρικα, ἔγιναν μαυροπυράσινα· 'σὰν νὰ περνοῦσε μαῦρο σύννεφο 'στὸν οὐρανὸ καὶ ν' ἀπειλοῦσε φοβερὴ καταστροφή.

* * *

'Πετοῦσε ὡς τόσῳ ἡ Καρδιὰ βαρειὰ-βαρειά· καὶ μέσα 'στὸ διπλὸ τὸ πέλαγος ποῦ διάβηκε

τοῦ ἁλμυροῦ νεροῦ καὶ τοῦ πικροῦ καϋμοῦ της,-'στὴν συντριβὴ τῆς ἐρημιᾶς, 'στὴν ἐγκατάλειψι τὴν ἄδικη, ἔννοιωθε νὰ τὴν κυκλώνῃ ἀνάμεσα 'στὸν οὐρανὸ καὶ 'στὴν πλατειὰ τὴν θάλασσα, κατάμονη, ἀρρωστημένη ἀπὸ τῆς νωπὲς πληγές, ἄνοιξε μόλις τὰ σφιχτοδεμένα χείλη της· τὸ πονεμένο στῆθός της 'κινήθηκε ἀπαλά,σκορπίσθηκε μές' 'στὸν ἀέρα ἕνας στενάγμὸς βαθύς.

'Τ' ἀχνὸ δικλάλημα τοῦ βωβοῦ πόνου, τὸ κρυφὸ παράπονο ἐχύθηκε τριγύρω σὰν τὸ νεκρικὸ τὸ σήμαντρο ἐξωκκλησιοῦ καὶ τὰ οὐράνια πλάτη 'ταραχθήκανε.

Λάβα, θαρρεῖς, καὶ ἀνελύθηκεν ἐπάνω ἀπ' τὰ σύννεφα κάποιου μεγάλου ἡφαιστείου, καὶ ἀπορροφήθηκε κάθε ὑγρό, κι' ἀποστεγνώθηκε κάθε δροσοῦλα. 'Θερμέψαν τώρα τὰ νερὰ κι' ἔγιναν κύματα πελώρια καὶ σπάνουν σὲ ἀφροὺς τρελλούς.

'Αναταράζεται κάθε στοιχεῖό.

Πλέκει ὁ ἄγριος Βορρᾶς μὲ τὸν ἀφρὸ τὰ τρομερὰ μαλλιά του 'στὸ φοβερὸ ἀγκάλιασμα τῆς αἰωνίας ἐρωμένης του καὶ δαιμονίζονται ἀπ' ἐπάνω των πνοὲς σὰν σύννεφα ἀπὸ νερὸ κι' ἀπὸ ἀέρα, διάφανες καλύπτρες τῶν ὀργίων των, σάβανα κρυερὰ γιὰ κάθο κῦμα, ποῦ 'γεννήθηκε ἀπὸ τ' ἀγκάλιασμα ἐκεῖνο.

Καὶ καταπίνει τῶνα κῦμα τἄλλο καὶ τὸ τρίτο ὑψηλόνει ἀπ' ἐπάνω των περήφανα· κι' ὕστερα χάνεται κι' αὐτὸ 'στὴν αἰωνία καταβόθρα καὶ γεννιοῦνται ἄλλα γιὰ τὴν ἴδια τύχη, γιὰ τὸν ἴδιο τὸν χαμό.

* * *

Τρέχει ἀδιάκοπα καὶ ἡ Καρδιά, ὁ λαβωμένος ἀετός, ἐπάνω ἀπ' τὴ θάλασσα.

Δὲν τὴν φοβίζει πειὰ τὸ χάος. Αὐτὴ τὸ ἔχει μέσα της ὁλόκληρο κλεισμένο.

Τὰ κύτταρά της τὰ σφιχτοκρατοῦσε μιὰ φορὰ ἡ ζωντανὴ ἀγάπη.

'Η νέκρα τώρα ἐπάγωσε καθ' ἕνα μόριό της.

'Απέθανε κάθε ὡραῖο ὄνειρο. 'Διαλύθηκε 'σὰν ἄχνη πρωϊνὴ κάθε ἀγνός της πόθος.

'Επροδόθηκε . . .

* * *

Καὶ φεύγει τώρα μακρυὰ ἀπ' τὴν προδότρα ἀγάπη της μέσα 'στὸ Μαῦρο Πέλαγος του πόνου της.

Ἔχασε τ' ὀξυγόνο τῆς ψυχῆς της-τὴν ἐλπίδα-κι' ἐξεψύχησε ἡ δύστυχη 'περήφανα 'στὸ ἠθικὸ βασίλειο τοῦ καϋμοῦ.

Ἔπνιξε μέσα της τὴν ζήλεια κι' ἔμεινε σάρκα μοναχή. Σάρκα, ποῦ κλεῖ τὸν θάνατο καὶ ποῦ γυρεύει νὰ ξαναπεθάνῃ, γιὰ νὰ ἐκδικηθῇ τὸν ἑαυτόν της, ποῦ αἰσθάνεται-ἀλλοίμονο!-τὴν ἴδια ἀγάπη ἀκόμα γιὰ τὴν ἄπιστη, γιὰ τὴν προδότρα.

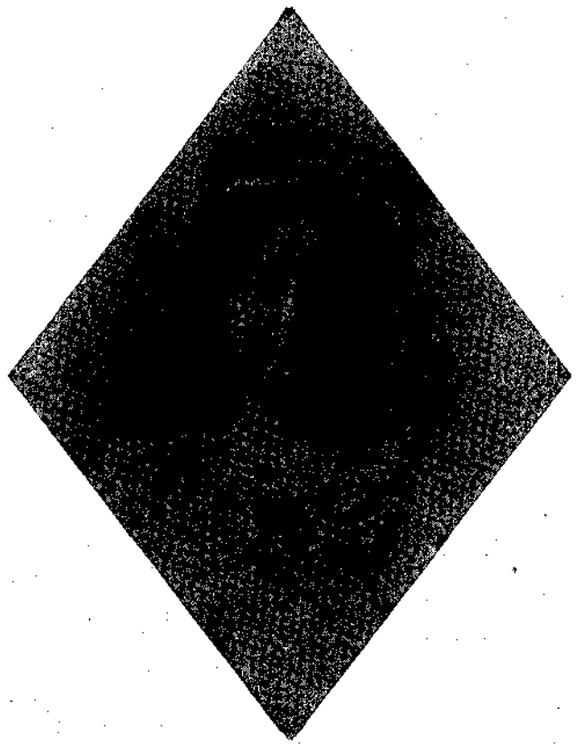

ΑΣΠΑΣΙΑ ΜΕΛΙΣΣΗΝΟΥ

Ἐστὴν ἐπιφάνεια της ζητεῖ νὰ ξεριζώσῃ ὅλο της αὐτὸν τὸν ἔρωτα καὶ νὰ τὸν ἀποπνίξῃ μὲς ἐστῆς Φύσεως τὸ πάλεμα.

«Δὲν φθάνει νὰ μὴ μ' ἀγαπᾷ ἐκείνη. Πρέπει κι' ἐγὼ νὰ μὴ τὴν ἀγαπῶ!» εἶπε μὲ σπαραγμὸ κι' ἀπόγνωσι· κι' ἐκεῖ ποῦ ἔτρεχε μὲ ἀνοικτὰ πτερά, ἐσώριασε ἐπάν' ἀπῶνα σύννεφο. Ἐστάθηκε μέσα ἐστὸ χάος βουρκωμένη κι' εἶδε τὴν ψυχική της τρικυμία πολὺ πειὸ φοβερὴ κι' ἀπ' τῆς θαλάσσης τὸν ἀναβρασμό, κι' ἔρριξε γύρω ἄγρια ματιά.

Οὐρανὸς καὶ Θάλασσα μονάχα.

Ὅλα κυλοῦνε, φεύγουνε σύννεφα, ἄνεμοι, νερὰ κι' αὐτὸς ἀκόμη ὁ βυθὸς σαλεύει. Τίποτε δὲν εἶν' στερεωμένο γύρω της· μόνον ὁ πόνος της ἔχει θεμέλια ἀσάλευτα!

Ἐμπρός της ὁ μονότονος ὁ δρόμος, ὁ μαρτυρικός· ἴσω ἡ μαύρη ἡ ἀπάτη, φάντασμα πολυκέφαλο, ποῦ μαρμαρώνει ἡ ὄψι του κάθε στοργή.

Ἀρχὴ καὶ τέλος ἡ Αἰωνιότης.

Οὐτ' ἕνα σημαδάκι ψεύτικο μαυρίζει τὸν ὁρίζοντα ἐστὴν Φύσι καὶ στὴν σκέψι της, γιὰ νὰ τῆς δώσῃ λίγο φῶς, ἀπατηλὴ ἐλπίδα πῶς ὑπάρχει καὶ ξεκούρασι γλυκειά, δύσι τοῦ πόνου καὶ ἀνατολὴ χαρᾶς.

Ἐπικρογέλασεν ἡ ἄμοιρη καὶ ἀνεστέναξε ἀκόμη μιὰ φορὰ βαθύτερα.

Ὤ! τώρα πειὰ ἐδαιμονίσθηκαν τὰ σύννεφα.

Φεύγουν ἀπὸ τῆς φλόγες τῆς ἀναπνοῆς της καὶ ὁλόσωμα βουτιοῦνται μὲς ἐστὴν θάλασσα καὶ συγχωνεύονται μ' αὐτήν.

* * *

Στριφογυρίζει κι' ἡ Καρδιὰ ἐστὴν ἐρημιὰ τοῦ Ἀπείρου τώρα ἐρημότερη ἀκόμα ἐσὰν τὸ γεράκι ποῦ πετᾷ, μ' ἀπελπισιά· καὶ μὲ τὸν ἄγριό της πόνο καὶ τὴν ἀγανάκτησι, μὰ καὶ μὲ τὸ γλυκὸ συγχώριο γιὰ τὴν ἄπιστη καρδιὰ βουτιέται μὲ ὁρμὴ ἀπελπισμένου μέσα ἐστὸ βυθὸ καὶ τὴν σκεπάζει τὸ πειὸ γιγαντωμένο κῦμα.

Ἐχάθηκε γιὰ τὴ ζωή...

* * *

Μὰ ἐκεῖ ποῦ ἔπεφτε ὁρμητικά, σὰν τοῦ μισοπνιγμένου καραβιοῦ τὴν ἄγκυρα, ἡ μαυρισμένη ἡ Καρδιὰ ἐστῆς Μαύρης Θάλασσας τὴν πολυτάραχη ἀγκάλη, κρεμιέται, ἀγκυλώνεται ἐπάνω σ' ἕνα Βράχο.

Τὰ φύκη καταπράσινα στολίζανε τῆς πλάτες του καὶ νεογέννητα κοχύλια ζούσανε σὲ κάθε του βαθούλωμα, ποῦ τ' ἁλμυρὸ νερὸ ἐμάζωνε ὀργανισμοὺς μικρότερους.

Τὸν ἔκρυβαν τὰ κύματα μὲς ἐστὸ βυθό, ἐσὰν θησαυρὸ πολύτιμο κι' ἀγαπημένο, γιατὶ σ' αὐτὸν κάθε νυκτιὰ ἔλεγε τὸ καθένα τους τὸν πόνο, τὴν ἀγάπη του.

Κι' ἐκεῖνος σὰν καρδιὰ ἀληθινὴ παρηγοροῦσε κάθε λύπη, ἐγιάτρευε κάθε καϋμό.

Ἐκρεμάσθηκε καὶ ἡ Καρδιὰ ἐστὸν Βράχο τὸν ποιητικό.

Μόλις καὶ ἀνασαίνει.

Γύρω της σκοτάδι λὲς καὶ εἶναι ἁπλωμένο.

Ἔχασε τὴν αἴσθησι· δὲν ξεχωρίζει πλέον τίποτε.

Νοιώθει πῶς καὶ ἡ σάρκα της τώρα πεθαίνει καὶ χαμογελᾷ ἀπὸ τὴν εὐχαρίστησι.

Χαμόγελᾷ ἀκόμη καὶ ἀναίσθητη...

* * *

Ἔνοιωσ' ὁ Βράχος νὰ τοῦ ζεματιέται τὸ πλευρὸ ἀπὸ τὸ ἄγγιγμα τῆς φλογισμένης τῆς Καρδιᾶς. Ἡόνεσε τῆς θαλάσσης τὸ θηρίο· καὶ ἐχαμήλωσε τὴν κορυφὴ νὰ διῇ τὸ κάψιμο καὶ νὰ τὸ θεραπεύσῃ.

Μὰ πρὶν προφθάσῃ νὰ κυττάξῃ τὴν πληγή, εἶδε τὴν ξεσχισμένη τὴν Καρδιὰ ἐστὴν πλάτη του λυπόθυμη καὶ τὴν ἐγνώρισεν ὁ Βράχος κι' ἀνατρίχιασε.

Ἐσάλεψε ἀπ' τὰ θεμελά του· συνταράχθηκαν τὰ φύκη, τὰ κοχύλια του καὶ ἀναλύθηκε σιγά, ἀθόρυβα, κι' ἄλλαξε σχῆμα κι' ἔγινε θρονὶ κ' ἔγινε διάπλατη ἀγκάλη· ἀγκάλη π' ἄχνιζε ἀπὸ φωτιές, ἀγκάλη ἐρωτευμένη.

Καὶ ἔσυρε γλυκὰ-γλυκά, μὲ προσοχὴ ἐστὰ στήθη του ἐπάνω τὴν μισοπεθαμένη τὴν Καρδιά.

Ἡ πέτρινη ἀγκάλη ἐπῆρε δύναμι καὶ μὲ τὰ χάδια της, μὲ τὴν στοργή της, ποῦ ἦταν πειότερη κι' ἀπ' ἀνθρώπινη, ἐξαναπῆρε τὴν ζωὴ ἡ ἐματωμένη ἡ Καρδιά.

* * *

Μὰ στὸ ζωντανεμά της τὸ σωματικὸ ἔνοιωσε γνώριμη, παληὰ γλυκάδα νὰ τὴν λούζῃ.

Κάπου, θυμᾶται, εἶχε αἰσθανθῆ ἐκείνου τοῦ φιλιοῦ τὴν θέρμη· καὶ τὴν ἀγκάλη ἐκείνη τὴν ξεχωριστὴ τὴν εἶχε ξανανοιώσῃ φλογισμένη κάποτε...

Ὤ! τῆς προδότρας ἡ καρδιὰ δὲν ἔχει, δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἔχῃ τόση δύναμι.

Μονάχα τῆς ἀδικημένης κλαίει καὶ θερμαίνει τόσῳ εὔμορφα τὸ στῆθος.

Κι' ἀναγνωρίσθηκαν μέσα ἐστὰ βάθη τὰ ὑγρὰ ἡ δυὸ Καρδιὲς ἡ ἀφωσιωμένες, μὰ πολύπαθες, ποῦ τῆς ἐχώρισαν ἐστὴν Γῆ ἡ κοσμικὲς προλήψεις καὶ αἱ παρεξηγήσεις. Ἀνταμωθήκανε ἀγνὲς κι' ἀγαπημένες πάντ' ἀληθινά.

Ὁ κόσμος ὁ ζηλιάρης εἶχε ρίψῃ τὸ σκουλῆκι τὸ φθονερὸ κι' ἐκεῖνο ἐδάγκωσε φαρμακερὰ τὴν μιά, τὴν πειὸ βασανισμένη.

Ἐπίστεψε πῶς προδόθηκε, κι' ἀμίλητη ἀπ' τὸν καϋμὸ ἐξεκίνησε καὶ ξενιτεύθηκε...

Μὰ ἐκεῖ ποῦ πῆγε ν' ἀποπνίξῃ τὸν πικρό της πόνο, μὲς ἐστὸ Μαῦρο Πέλαγος, τὴν ὥρα πῶχανε

τὴν ὑστερνὴ πνοή, τῆς ἄλλης τῆς ἀδικημένης ἡ ἀγκάλη τὴν ἐθέρμανε, τῆς παραγνωρισμένης τὸ πιστὸ τὸ στῆθος τὴν ἐγλύκανε.

Ὁ ἄδικος κατατρεγμός, ἡ ἐγκατάλειψι ἀπὸ τὴν μοναχὴ καρδιά, ποῦ τὴν ἐκαταλάβαινε μὲς ἐστὴ Βαβυλωνία τῆς ἰδέας καὶ τῶν αἰσθημάτων τοῦ μωροῦ τοῦ πλήθους τὴν εἶχε ἀποπετρώσῃ. Μὰ ἡ ἀληθινὴ ἀγάπη τώρα τὴν ἀνέλκυσε κι' ὁ Βράχος ξαναγένηκε Καρδιά.

Ἐπάνω ἀπὸ τὸ μυστήριο τὸ ὑψηλὸ ἑνὸς ἀγνοῦ φιλήματος ἡ θάλασσα μὲ σπαραγμὸ βογγᾷ· καὶ ὁ Βορηᾶς λυσσᾷ καὶ παραδέρνει. Ἡ Φύσις χαίρεται ἀπὸ τὸν θρόνο της τὸν ὑψηλὸ καὶ ἄφθαστο τὴν γιγαντομαχία τῶν κυμάτων καὶ τῶν αἰσθημάτων.

Τὸ ἰσχυρότερο πάντα νικᾷ καὶ βασιλεύει.

Τὸ βαθύτερο ἀπορροφᾷ καὶ ἀποπνίγει κάθε ἐπιπόλαιο, κάθε μικρὸ κι' ἀστήρικτο.

Τὰ κύματα θὰ γαληνέψουνε καὶ μὲς ἐστὸ Μαῦρο Πέλαγος ἀκόμη· κι' ἡ ἀφωσιωμένες ἡ καρδιὲς καὶ μὲς ἐστὸν πόνο θὰ συναντηθοῦνε· καὶ θὰ ξαναστυλώσουνε ἀκόμη πειὸ ψηλότερο καὶ στερεώτερο τῆς εὐτυχίας τὸ ἀληθινὸ παλάτι.

Ἡ ἀγάπη δὲν πεθαίνει. Ξαναζῇ κι' ἀπ' τὰ συντρίμματά της. Εἶναι αἰώνια!

ΣΙΒΥΛΛΑ

❖ ❖ ❖ ❖

Η ΖΩΗ ΚΑΙ Η ΤΕΧΝΗ

Εἰς τὸ παρισινὸν περιοδικὸν ἡ «Ἐπιθεώρησις» ὁ Σουηδὸς συγγραφεὺς Ριχάρδος Μπέργκ δημοσιεύει ὡραιοτάτην μελέτην περὶ τῆς ζωῆς καὶ τῆς τέχνης, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀποσπῶμεν τὰς ἑξῆς περικοπάς:

ΥΧΝΟΤΑΤΑ *προβάλλουσι τὸ ἐρώτημα: ποῖος εἶνε ὁ σκοπὸς τῆς τέχνης; Πρὶν ἢ ἀποφανθῇ τις ὅλως ὑποκειμενικῶς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου δὲν θὰ ἦτο ἄσκοπον ἂν ἐζήτει μίαν ὅλως ἀντικειμενικὴν ἀπάντησιν ἐπὶ ἑνὸς ἄλλου ἐρωτήματος: Πῶς ἡ τέχνη ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον;*

Ἀπάντησις, τὴν ὁποίαν εὗρον καὶ προβάλλω εἰς λύσιν εἶνε· ἡ τέχνη ἦλθεν ἐκ τῆς ἀνάγκης πάντων ἡμῶν νὰ ζῶμεν ὅσον τὸ δυνατὸν ἀνετώτερον — νὰ αἰσθανώμεθα ἑαυτοὺς ζῶντας.

Ὁ Ἐρενσβὲρδ γράφει:

—Τί θέτει εἰς κίνησιν τὸ ζῶν ὄν, τὸν ἄνθρωπον;

—Ἡ ἀνάγκη αὐτοῦ.

—Τίποτε περισσότερον;

—Οὔτε ἓν μόριον ἡλιακῆς δυνάμεως.

—Ἡ ἀνάγκη λοιπὸν κάμνει αὐτὸν εὐφυᾶ, κοινωνικὸν πολυμήχανον, μορφωμένον;

—Μάλιστα.

—Καὶ κατὰ ποῖον τρόπον;

—Ἡ ἀνάγκη προκαλεῖ εἰς δρᾶσιν κατ' ἀρχὰς μὲν τὰ στοιχειωδέστερα τῶν ὀργάνων τῆς ζωῆς καὶ κατόπιν τὰ λεπτότερα.

Εἰς νέος ἠγάπησε μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς του, μίαν ξανθήν, γαλανόφθαλμον γυναῖκα. Ἡ μοῖρα ὅμως δὲν τὸν εὐνοεῖ. Ἡ ἀγαπωμένη, ἂν καὶ τρέφῃ ἀληθῶς φιλικὰ αἰσθήματα πρὸς αὐτόν, ἀγαπᾷ ἐν τούτοις καὶ ἄλλον, ὁ ἄλλος δὲ οὗτος ὁ ὁποῖος καὶ τὴν ἀνταγαπᾷ εἶναι εἷς ἐκ τῶν στενοτάτων τοῦ δυσέρωτος φίλων. Ὑπὸ τὴν δεινὴν ἐσωτερικὴν πάλην ζῇ ἐπί τινα χρόνον ὁμοῦ μὲ τοὺς δύο εὐτυχεῖς. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο καταντᾷ πλέον ἀφόρητον. Τοὺς ἐγκαταλείπει. Ὁ ἀτυχὴς ὅμως ἔρως του παρ' ὅλας του τὰς προσπαθείας δὲν τὸν ἐγκαταλείπει. Ἑκάστην πρωΐαν ἐξυπνᾷ μαζί του, ἀφοῦ καθ' ὅλην τὴν νύκτα τὸν ἐβασάνιζε μὲ φρικώδεις ἐφιάλτας. Τὸ αἴσθημα τῆς αὐτοσυντηρήσεως τότε παλαίει κατὰ τοῦ πόθου τῆς αὐτοκτονίας. Τὸ πρῶτον κραυγάζει: Ζῆσε. Τὸ δεύτερον: Τελείωνε αὐτὴν τὴν ζωήν.

Ὅταν τέλος μίαν ἡμέραν, ἀφοῦ ἔμαθε τὸν γάμον τοῦ φίλου του μὲ τὴν ἐρωμένην του, θέλει νὰ ἁρπάσῃ τὸ ὅπλον, τὸ αἴσθημα τῆς αὐτοσυντηρησίας τοῦ παρουσιάζει τὴν πέναν. Γράφει: Εἰς τὰ ποιήματά του ἀφίνει τὸν πόνον του νὰ χυθῇ ἐλεύθερος, ἀκράτητος, ἀκατάσχετος, χωρὶς κανὲν ἄλλο αἴσθημα νὰ τολμήσῃ νὰ τὸν ἐμποδίσῃ εἰς τὴν ἀγρίως μεγαλοπρεπῆ αὐτὴν σταδιοδρομίαν. Εἰς τὴν αἰχμήν της παραδίδει τὸν νοῦν, μαίνεται, ἐντρυφᾷ εἰς ἴδια παράπονα.

Τὸ βιβλίον του αὐτὸ συνήρπασεν ἤδη χιλιάδας δυσερώτων καὶ τοὺς ἔκαμε νὰ ζήσουν μὲ τὸν ἥρωα τοῦ Γκαῖτε ἀναβιβαζόντων τὸ πάθος των εἰς τὴν ὑπερτάτην, τὴν πλουσιωτάτην, τὴν μᾶλλον ζωηρὰν αὐτοῦ ἰσχύν. Διότι ἡ τέχνη εἶναι ἡ ζωή.

Ἂς θεωρήσωμεν τὸ ζήτημα καὶ ἀπὸ ἄλλης τινὸς ἀπόψεως. Κουρασμένοι ἀπὸ τὸν καθημερινὸν ἀγῶνα διὰ τὸν ἐπιούσιον, βαρυνόμενοι τὸ ἀναλλοίωτον περιβάλλον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου περιορίζεται τῶν πλείστων ἡ ζωή, αἰσθανόμεθα ἐνίοτε τὴν ἀνάγκην ν' ἀντιδράσωμεν ἔστω καὶ διὰ στιγμιαίας ἀλλαγῆς περιβάλλοντος.

Μεταβαίνομεν εἰς τὸ θέατρον. Ἡ ὀρχήστρα παίζει μίαν εἰσαγωγήν. Ἡ αὐλαία ὑψώνεται. Νέος κόσμος ἀνοίγεται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας. Ὁ ἐγκέφαλος εὑρίσκει νέας ἐντυπώσεις, αὗται ἐπιδιώκουν τοὺς ἀριθμούς, τοὺς ὁποίους συναπεκομίσαμεν ἀπὸ τὸ γραφεῖον, τὰς οἰκιακὰς φροντίδας, τὴν ἀπανάρκωσιν καὶ τὴν ἀβεβαιότητα τὴν αἰωνίως κατέχουσαν ἡμᾶς, ἀναζῶμεν ὡς ἄνθη νεοποτισμένα.

Ἡ συνείδησίς μας αἰσθάνεται ἀδρὰν αἴσθησιν ζωῆς. Λησμονοῦμεν τὸ καθημερινόν μας ἐγώ, καὶ ζῶμεν ἐντὸς τῆς ἐξελίξεως καὶ τῶν προσώπων τοῦ δράματος. Ἡ αὐλαία πίπτει. Ἐπιστρέφομεν μὲ κάποιαν λάμψιν εἰς τὸ βλέμμα, κάποιαν λέξιν εἰς τὰ χείλη, ζωηροτέρας χειρονομίας καὶ ἐλαστικώτερον βῆμα. Τὴν ἐπομένην ὅμως ὅταν ἀνοίγωμεν τὸ παράθυρον τοῦ δωματίου μας καὶ τὸ φῶς τῆς πρωΐας εἰσβάλλει νὰ φωτίσῃ τὸν ἐκ νέου ἐρχομενον συνήθη βίον, γινόμεθα πάλιν οἱ ἴδιοι κουρασμένοι βιοπαλαισταὶ καὶ μόνον ἡ ἀνάμνησις τῆς προτεραίας φέρει ἐδῶ καὶ ἐκεῖ κάποιαν ἀντανάκλασιν ζωῆς εἰς τὸ πρόσωπόν μας. Καὶ ὅταν μετ' ὀλίγας ἡμέρας μεταβαίνομεν ἐκ νέου εἰς τὸ θέατρον, τὸ πράττομεν ἀπὸ ἀνάγκην νὰ ἀναζήσωμεν, νὰ αἰσθανθῶμεν ὅτι ζῶμεν. Διότι ἡ τέχνη εἶναι ζωή.

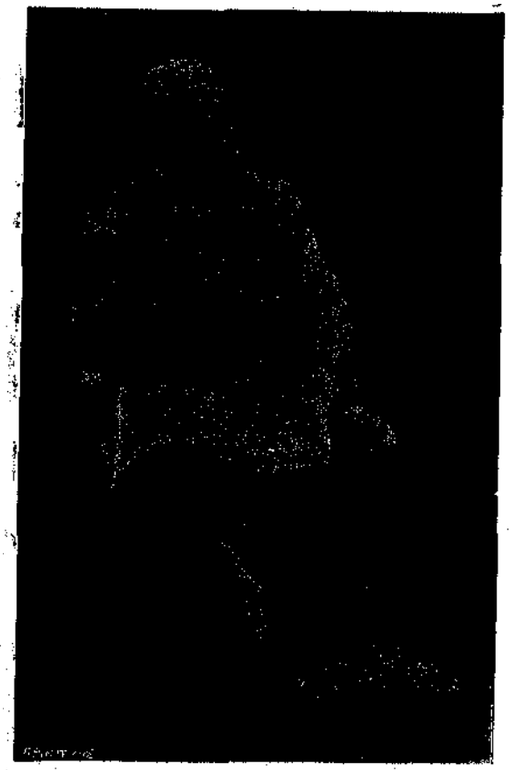

Ὁ μουσουργὸς **ΚΑΜΙΛΛΟΣ SAINT SAENS**

Ἔργον τοῦ Marqueste

(Salon τῶν Παρισίων).

ΤΟ ΑΣΜΑ ΣΟΥ

Τῇ Κᾳ Μαρίᾳ Μαμφερράτου

Μέσ' 'ς τ' ἀσημένια κύματα τῆς μαγικῆς φωνῆς σου
Πλέει ἡ ψυχή μου εὐτυχής! Καὶ πλέει μαγεμμένη
Σὲ πράσινες ἀκρογιαλιές, ὅπου σιγὰ τὸ κῦμα
Φιλεῖ τὰ πόδια λουλουδιῶν, λούζει ταῖς ρίζες δένδρων
Ποῦ δένονται οἱ κλῶνοι των μ' ἀγράμπελης βλαστάρια,
Χλωρὰ φεστόνια γίνονται καὶ ἀνθοστολισμένα
Ὅπου ἀηδόνια κρύβονται καὶ γλυκοκελαϊδοῦν,
Ἐνῷ γελᾷ σιγά—σιγὰ τὸ κῦμα καὶ φλοισβίζει.
Μέσ' 'ς τ' ἀσημένια κύματα τῆς μαγικῆς φωνῆς σου
Πλέει ἡ ψυχή μου εὐτυχής! Πλέει μακρὰν καὶ πέρα,
Βαθειά—βαθειά, ὅπου αὐγὴ ροδίζει κόσμο ἀγάπης
Καὶ χύνει τριαντάφυλλα, χίλια λουλούδια χύνει
Καὶ κολυμβᾷ σὲ εὐωδιὲς ἡ οἰκουμένη ὅλη.
Μέσα 'ς' τὰ τριαντάφυλλα ναρκώνεται ἡ ψυχή μου
Ἕνα ἀεράκι ἁπαλὸ τριγύρω μου γυρίζει
Τὸ φλογισμένο μέτωπο μ' ὀχνὰ φτερὰ χαϊδεύει
Κ' ἐνῷ τὴν λαύρα τὴν κρυφὴ μὲ δρόσο βαλσαμόνει,
Ἀνάλαφρα κρυφομιλεῖ καὶ γλυκοψιθυρίζει :
«Ἰδοὺ ἡ εὐτυχία σου, ἀγνή, ἀγνὴ εὐτυχία!...»
Καὶ τότε ὅλα τὰ ὄνειρα, αἱ ἄφθαστες ἐλπίδες
Νεράϊδες ποῦ χαμογελοῦν καὶ χάνονται ἀτὰ ὕψη
Βλέπω σιμά μου ν' ἄρχονται ἐδῶ στὴ γῆ ποῦ ψάλλεις!
Μέσ' 'ς' τ' ἀσημένια κύματα τῆς μαγικῆς φωνῆς σου
Πλέει ἡ ψυχή μου εὐτυχής! Καὶ θέλω νὰ ἐρωτήσω
Δὲν εἶναι αὐτὸ Παράδεισος, Ἐδέμ αὐτὸ δὲν εἶναι :
Ἀγγελοκάμωτο κορμὶ μ' ἀγγέλου μελῳδία.

ΟΙΝΕΥΣ

ΚΟΚΚΙΝΟ ΣΑΒΑΝΟ

Στὴν Lalo

ΜΟΡΦΟ, ὤμορφο καὶ κόκκινο στὰ βάθη τοῦ νοῦ μου διαγράφεται ἕνα ὄνειρο!

Μέσ' ἀπὸ τὴ ψυχή μου ἀναιβαίνει, ὁλοένα ἀνεβαίνει καὶ πλέκεται γύρω στὸ κορμί μου σὰν κισσὸς ὁ πόθος τοῦ πόνου!

Ἐδίψασεν ἡ ψυχή μου τὴν ἡδονὴ ποῦ σκοτώνει!

Φιλιὰ ποῦ κλειοῦνε μέσα στὴ γλύκα τους τὸ θάνατο ἐδίψασαν τὰ χείλη μου!

Καινούργια ἀγάπη ἐκφυλη, παράξενη ἔρχομαι ἀποσταμένος νὰ ζητήσω ἀπὸ τὰ χείλη σου.

Λευκὴ καὶ Κόκκινη!... Τοῦ Πόνου τὴν ἀγάπη!

Τὸ ὤμορφο ὄνειρό μου ριζώνει μέσα μου, σφιχταγκαλιάζει σὰν ὄφις τὴ ψυχή μου καὶ μεγαλώνει ὁλοένα μεγαλώνει . . .

Νὰ σὲ πάρω μαζύ μου στ' ὀνείρεμέο σπιτάκι τῆς ἀκρογιαλιᾶς —Ἄνθη λεμονιᾶς νὰ στολίσουν τὰ μέτωπά μας — Νυφοῦλα καμαρωμένη νὰ φύγης ἀπὸ τῆς μάνας σου τὴν ἀγκαλιά . . . . Μὰ νυφοῦλα νὰ μείνης καὶ στὴ δική μου!

Ἡ παρθενιὰ αἰώνια νὰ στολίζη τὸ μέτωπό σου!

Ὁλόλευκα τὰ κρῖνα νὰ ζηλεύουν τὴν ἀγνότητα τοῦ κορμιοῦ σου.

Λευκὰ τραγούδια νὰ σοῦ ψάλλη ἡ ἀγάπη μου καὶ τὰ λόγια μου σὰ φύλλα ρόδων μαδημένα νὰ χύνονται στὰ πόδια σου!

Ὁ πόθος ποῦ θὰ διαβαίνη βαρύς, πύρινος ἀπάνω ἀπὸ τὸ κορμί μας, σὰν τὸ αἷμα κόκκινος νὰ μὴ λερώση ποτὲ τὴ λευκότητα τῆς ψυχῆς σου!

Αἰώνια θᾶνε ἡ ἀγάπη μου!

Θὰ τρέφεται ἀπὸ τὸ πόθο— Ἡ ἐπιθυμία θὰ τὴν θερμαίνη.

Ὁ πέπλος τῶν ὀνείρων θὰ τὴν σκεπάζη —Τὰ θέλγητρα τ' ἀγνώστου θὰ τὴν ἑλκύουν.

Αἰώνια θᾶνε ἡ ἀγάπη μας!

Λευκὴ καὶ κόκκινη!

Ὁ φόβος τοῦ κόρου—ὁ θάνατος τῆς ἀγάπης—δὲν θὰ ταράξη ποτὲ τὴν ἁρμονία τῶν φιλιῶν μας, δὲν θὰ παγώση ποτὲ τὴ λάβα τῆς ἀγάπης μας!

Θάλασσα ἀπέραντος ἡ ἀγάπη μου καὶ τὰ φιλιά μου κύματά της, ποῦ θ' ἄρχονται πότ' ἀπαλὰ ἀπαλὰ νὰ σοῦ φιλοῦν τὰ πόδια καὶ νὰ σου ψάλλουνε γλυκὰ τ' ἄπειρα κάλλη τ' ἀμύθητα πλούτη, ποῦ θᾶν κρυμμένα στὰ στήθεια τῆς μάνας της—καὶ πότε πάλι θὰ ξεσποῦν ἀπάνω σου μὲ μάνητα ἀφρισμένα νὰ τοῦ μοιρολογοῦν τὸ πόνο τῆς ἀγάπης ποῦ τὰ γέννησε!

Θᾶμεθα μόνοι, ὁλομόναχοι στὸ σπιτάκι τῆς ἀκρογιαλιᾶς, μόνοι μὲ τὰ φιλιά μας.

Καὶ θὰ καῖνε τὰ χείλη σου.

Καὶ τὰ φιλιά σου θὰ μοῦ καῖνε τὰ χείλη!

Καὶ πόθοι ἀνήμεροι θὰ κυκλώνουν τῆς καρδιές μας. Ἐπιθυμιὲς πύρινες θὰ φλογίζουν τὰ κορμιά μας.

Ὁρμητικὸ τὸ αἷμα μας θὰ χύνεται στῆς φλέβες μας.

Φλόγες θὰ κυκλοφοροῦν στῆς φλέβες μας! . . .

Τὰ λευκά μου τραγούδια—θὰ γίνονται κόκκινα.

Κόκκινοι πόθοι θ' ἀκολασταίνουν στὴ ψυχή μας!...

Μὰ ἡ Ἀγάπη, ἄπονη, ζηλιάρα θὰ παραστέκει πάντα κοντά μας, νὰ μᾶς θυμίζη ἀδιάκοπα τὸν ὅρκο μας. Τὸ θάνατο θὰ μᾶς θυμίζη!

Τὸ θάνατο ποῦ θὰ ὁρκισθοῦμε, γιὰ τιμωρία, στὰ κορμιά μας νὰ δώσουμε, ἂν παύσωμεν αἰώνια τοῦ βωμοῦ της καὶ τοῦ πόνου νἄμεθα μύσται.

Θυσία μεγαλόπρεπη στὸ βωμό της νὰ προσφέρομε κάθε μέρα τὴν ἡδονὴ καὶ τὸ πόθο! . . . .

Καὶ τὸ κόκκινο ὄνειρό μου μεγαλώνει, ὁλοένα μεγαλώνει . . .

Ἡ ὀδύνη τοῦ πόθου σφιχτοδένει τὴ ψυχή μου.

Σέρνομαι στὴν ἡδονὴ τοῦ πόνου ὅπως τὸ ποτάμι σέρνεται στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ γιαλοῦ.

Κύματα πόθων ἀνεβαίνουν καὶ πνίγουν τὴ ψυχή μου! Ἡ γλύκα τοῦ θανάτου χύνεται στὸ αἷμα μου!

Ἡ προαίσθησις τῆς ἡδονῆς τοῦ πόνου λυγίζει τὰ γόνατά μου!

Ἀνατριχίλες κρυερὲς περνοῦν τῆς σάρκες μου!

. . . . . .

Ἕνα μαχαιράκι δίκοπο νικέλινο, σὰν στιλέτο, ὤμορφο καὶ γυμνὸ θὰ βρίσκεται πάντοτε κάτ' ἀπὸ τὸ προσκέφαλο ποῦ θ' ἀναπαύεται παρθενικό, ὤμορφο τὸ κεφάλι σου, μὰ μόνο :

Τὸ φυλαχτὸ τῆς ἀγάπης μας!

Κι' ἂν κάπου τὰ ἡλιοχαράματα, νικημένοι ἀπὸ τὴν ἀκράτητη ὁρμὴ τῶν πόθων καὶ τῶν ὀργασμῶν, βρεθοῦμε ἀγκαλιασμένοι σὲ παναρμόνιο ἀγκάλιασμα δὲν θᾶχω παρὰ νὰ ξαπλώσω τὸ χέρι μου κάτω ἀπὸ τὸ μαξιλάρι σου . . .

Κομμένο, ἐξηντλημένο, γυμνό, πανώριο τὸ κορμί σου θᾶνε ξαπλωμένο στὰ γόνατά μου.

Τὰ ὤμορφα μάτια σου θᾶνε κλεισμένα ἐλαφρὰ ἐλαφρά· γύρω των μαῦρος κύκλος θὰ τὰ σκιάζει.

Τὰ χείλη σου χλωμά, κατάχλωμα, στεγνὰ ἀπὸ τὰ φιλιὰ τῆς νύχτας θᾶνε μισανοιγμένα σὰν νὰ γυρεύουνε κι' ἄλλα φιλιά, ἀκούρεστα ἀπὸ φιλιά!

Θὰ νοιώση τὸ κίνημά μου τὸ κορμί σου!

Θὰ τιναχθῆ ὅλο τὸ κορμί σου στὴν ἰδέα τοῦ θανάτου.

Τὰ κάτασπρα χέρια σου μὲ τὰ κρινένια δάκτυλα θὰ πλεχτοῦν γύρω στὸ λαιμό μου!

Τρομασμένα τὰ λιγωμένα μάτια σου θὰ στηλωθοῦν στὴ μορφή μου μὲ κάποια ἀόριστη ζωῆς ἐλπίδα.

Μὰ ἡ χλωμάδα τοῦ θανάτου θᾶνε χυμένη στὸ πρόσωπό μου. Σπασμωδικὰ τὰ δάχτυλά μου θὰ σφίγγουν τὸ μαχαίρι.

Τὰ χείλη σου! κλειστὰ τὰ χείλη σου θὰ μοῦ ζωγραφίζουν μὲ κόκκινα, κατακόκκινα χρώματα τὴν ὠμορφάδα τῆς ζωῆς. Κουλουριασμένο τὸ κορμί σου ἀπάνω μου θὰ μοῦ ψάλλη τ' ἀπόκρυφα κάλλη τῆς ἡδονῆς, τῶν πόθων τὸ ἀσύλληπτον θέλγητρον. Ὅλα σου, ὅλα σου θὰ μοῦ λένε νὰ ζήσω! Ὅλα σου, ὅλα σου θὰ τονίζουν σὲ παναρμόνιο ἦχο τὸν ὕμνο τὸν πανώριο τῆς ζωῆς.

Μὰ ζηλιάρα, ἄπονη ἡ Ἀγάπη θὰ ζητᾷ τὴ θυσία της καὶ σιγὰ σιγὰ θὰ μᾶς ψάλλουν μὲ Σειρῆνος φωνὴ τῆς ἡδονῆς τοῦ πόνου τὸ ἀφάνταστο θέλγητρο, τοῦ θανάτου τὸν ἀθάνατο ὕμνο! . . . Καί... χλωμός, κατάχλωμος θὰ σκύψω ἀπάνω σου, τὰ χείλη μου θὰ κολληθοῦν μὲ τὰ δικά σου ἀπότομα. Μὰ τὰ σπασμωδικὰ κλεισμένα δάχτυλά μου δὲν θ' ἀνοιχτοῦνε... Καί...

Τὸ αἷμα σου κόκκινο καὶ γοργὸ θὰ βάψη τὰ πάλλευκα σένδονια τοῦ κρεββατιοῦ! . . .

Τὸ αἷμα μου θὰ σμίξη μὲ τὸ δικό σου, θὰ πλημμυρίση τὸ κρεββάτι.

Πορφύρα θὰ γίνουν τὰ σεντόνια!

Πορφύρα μεγαλόπρεπη τοῦ πόνου καὶ τῆς ἀγάπης!

Τίποτε δὲν θᾶνε στὸ κόσμο κόκκινο σὰν τὴν πορφύρα ποῦ θὰ μᾶς σκεπάση! . . . .

Κόκκινο σάβανο! . . .

ΤΑΚΗΣ

Ἑλένης Γεωργαντῆ — **Τὸ μυστικὸ**

Salon τῶν Παρισίων

ΞΗΜΕΡΩΝΕΙ

ΠΡΑΞΙΣ Β'. — ΣΚΗΝΗ Η'.

[ΑΑΛΩ μόνη]

Ἔφυγε... ἔφυγε... Σέρνομαι σὲ σένα ὅπως ἡ ψυχὴ σέρνεται στὴν ἁμαρτία! Ἀπάνω ἀπὸ τὴ τιμὴ καὶ ἀπὸ τὴ θέλησι καὶ ἀπὸ τὸ καθῆκον μία εἰμαρμένη μὲ σέρνει αἰχμάλωτη κι' εὐτυχισμένη σὲ σένα! Εἶνε κάτι τι ἀνεξάρτητο ἀπὸ μένα ἡ ἀγάπη μου σὲ σένα, εἶνε ἀνώτερο ἀπὸ τὴ θέλησί μου, ἀνάγκη τοῦ ὀργανισμοῦ μου — ὡσὰν τὴν κούρασι, ὡσὰν τὸν θάνατον . . . Ἐκύτταζα τὴν ἐλιὰ ποὖχεις στὸ μάγουλό σου καὶ τὴν ὠμορφιὰ ποῦ πέρνουν τὰ μάτια σου ὅταν μιλεῖς κι' ἔννοιωσα γιὰ πρώτη φορά, δὲν ξέρω γιατί, τὴ βαθειὰ ἀπόλαυση ποῦ νοιώθουν οἱ ὀργανισμοὶ ὅταν κυλιέται μέσα στοὺς χυμούς των καὶ κατρακυλᾶ ἡ ἀγάπη... Εἴμουν μπροστά σου καὶ σ' ἐκύτταζα, κι' ἐγελοῦσα, καὶ εἰρωνευόμουν, κι' ἐθύμωνα... Καὶ δὲν μπορῶ νὰ νοιώσω ἀκόμα πῶς ἡ θέλησίς μου ἐμπόρεσε νὰ κρατήσῃ αἰχμάλωτα τὰ χέρια μου, νὰ μὴν ἀνοιχτοῦνε, νὰ μὴ ριχτοῦνε γύρω του, καὶ πῶς ἔμειναν καρφωμένα σκλαβωμένα κι' ἀγωνιοῦσαν στὰ χείλη μου τὰ φιλιά...

Ὅλη, ὅλη σὲ σένα! Ὄχι ρωμαντικότητες καὶ ψεύτικες μελαγχολίες καὶ ὑστερικοὶ πόθοι ἐκφύλων. Ἀλλὰ ἀγάπη ποῦ νὰ τὴν καίει ὁ ἥλιος καὶ νὰ σπαρταρᾶ μέσα ἡ ζωὴ καὶ ἡ χαρὰ καὶ τὸ φῶς!

Ὅλη, ὅλη σὲ σένα!...

Κι' ὅμως, Θεέ μου! νὰ μποροῦσα ν' ἀντισταθῶ! Ἀλλ' ὄχι! ὄχι! Βοήθεια πουθενά! Ἐκύτταζα τὸν οὐρανὸ κι' ἐγελοῦσε κι' ἐκολυμποῦσε μὲ ἡδονὰς μέσα στὸ φῶς... Ἐκύτταζα τὰ δένδρα πέρα... Βοήθεια! ἐφώναζεν ὅλη μου ἡ ψυχὴ καὶ τὰ φύλλα τῶν δένδρων ἔγερναν κι' ἐφιλιοῦνταν τὸ ἕνα μὲ τ' ἄλλο. Κι' ἔσμιγαν οἱ κλάδοι κι' ἐπετιοῦνταν ὁλοκόκκινα—σὰν μεθυσμένα ἀπὸ ἀγάπη — τὰ μάτια τῶν βλαστῶν καὶ οἱ κορφὲς μ' ἐκύτταζαν κι' ὅλες μαζὺ ἐλύγιζαν μπροστά μου, σὰν νὰ μοῦλεγαν «Ναί!».

Πλέκω ἀπελπισμένη κι' εὐτυχισμένη τὰ χέρια μου γύρω στὸν λαιμό μου καὶ πέφτω... Ὅλη, ὅλη σὲ σένα!...

ΠΡΑΞΙΣ Γ'. — ΣΚΗΝΗ Δ'.

(ΑΑΛΩ μόνη)

Ἤμουνα μόνη καὶ ἥσυχη καὶ ἤλθες καὶ μοῦ ξύπνησες τοὺς πόθους ποῦ κοιμόνταν στὸ αἷμα μου. Μίαν ἄνοιξι ἐφύσησες στὸ κορμί μου. Τὰ φιλιά σου, ἔλα σου τὰ φιλιὰ ἐπλεχθῆκαν στὴν ψυχή μου ἀλυσίδα κι' ἐπιαστῆκαν ἀπὸ τὰ μπράτσα μου κι' ἐσκλάβωσαν ὅλο μου τὸ κορμί... καὶ εἶμαι πεσμένη χάμω ἀπαρηγόρητη κι' εὐτυχισμένη.

Τὰ βρόχια τῆς ἀγάπης! Ἐτινάχτηκα ὅλη ὡς ἔννοιωσα πῶς ἤμουνα πιασμένη κι' ἐπάλεψα. Τὰ χέρια μου αἱματώσανε κι' ἀπέκαμεν ἡ σάρκα μου νὰ παλεύῃ καὶ ἡ ψυχή μου ἐφοβήθηκε καὶ ζήτησε ἔλεος! Θυμοῦμαι... Ὁ οὐρανὸς ἐγέλασε καὶ τὰ δένδρα μοῦ ἐφώναξαν—Ναί—καὶ ἡ παρθένα ποῦ τῆς ἐπροσευχήθηκα τὸ πόνο μου δὲν μοῦπε τίποτε!. Δὲν μοῦπε τίποτε;.. (σὰν καθ' ἑαυτήν) γιατί νὰ μὴ μοῦ πῇ τίποτε... Ἐφοβήθηκα! Ἐσύρθηκα στὰ πόδια του καὶ τὸν παρεκάλεσα: ἔλεος γιὰ μένα καὶ γιὰ τὴ κόρη μου! Ἐκεῖνος ἔσκυψε καὶ ἄναψε τὰ χείλη μου! Ὄχι! ἔλεος, ἔλεος, πουθενά! Τοῦ εἶπα οἴκτον! Εἶμαι ἀδύνατη ἐγὼ καὶ δὲν μπορῶ νὰ ὑποφέρω πλειὰ καὶ ἂν κοκκινήσῃ γιὰ μένα ἡ Χρυσοῦλα μου, θὰ πεθάνω! οἴκτον! καὶ μοῦπε: Σ' ἀγαπῶ!

Δὲν τοῦ ἐδόθηκα ὅλη, δὲν τοῦ ἐδόθηκα ὅλη. Πρὸς τί; Σέρνομαι ὅλη σ' αὐτόν, χωρὶς νὰ θέλω, χωρὶς νὰ μπορῶ ν' ἀντισταθῶ, χωρὶς νὰ βρίσκω ἕνα στήριγμα στὸ πέσιμό μου... Κυττάζω τὴ Χρυσοῦλα μου, τὴ βάνω στὰ γόνατά μου, χαϊδεύω τὰ μαλλιά της, καὶ τὴν κυττάζω. Τὴ φιλῶ, τὴ φιλῶ καὶ κλαίει... Μὲ κυττάζει τρομαγμένη, πλέκει στὸ λαιμό μου τὰ χεράκια της καὶ μ' ἐρωτᾷ τί ἔχω καὶ κλαίει κι' αὐτή... Τί ἔχω Χρυσοῦλα μου;

Καὶ ὅταν εἶμαι μαζύ του τὰ ξεχνῶ ὅλα... Μαζύ του τὸ χέρι τῆς Ἀνάγκης ρίχνεται παντοδύναμο ἀπάνω μου. Καὶ θέλω νὰ κλείσω τὰ μάτια τῆς ψυχῆς μου νὰ μὴν κυττάζουν καὶ νὰ μὴ κλαῖνε, καὶ ν' ἀνοίξω ὀρθάνοιχτα τὰ μάτια τοῦ κορμιοῦ καὶ νὰ κυττάζω! Στὰ μάτια ἐκείνου μέσα νὰ κυττάζω τὴν ἡδονὴ τῆς ζωῆς καὶ τὸ γέλοιο τῶν ἡλιων καὶ τὴ θάλασσα καὶ τὴν ἀκίνητη, τὴν ἐκστατικὴ χαρὰ τῶν πραγμάτων ποῦ ζοῦνε! Θέλω κι' ἐγὼ τὴ μερίδα μου στὴν εὐτυχία! Ὅταν ρωτῶ: ποιὸ εἶναι τὸ καθῆκον καὶ ποῦνε ἡ ἀλήθεια, κι' ὅταν παρακαλῶ καὶ προσεύχομαι γιατί νὰ μὴ μ' ἀπαντοῦνε; Θέλω κι' ἐγὼ τὴ μερίδα μου στὴν εὐτυχία! Καὶ θὰ ξαπλωθῶ χάμω στὴ γῆ, νικήτρια καὶ συντριμμένη καὶ θ' ἀνοίξω τὰ δυό μου χέρια καὶ θ' ἀγκαλιάσω ὅλο τὸν Ἥλιο!..

Ἀ! κι' ὅταν φεύγει... ἡ νύχτα μπαίνει μέσα μου· ὦ θεέ μου τί θ' ἀπογίνω; Μοῦ λέει νὰ φύγωμε... Νὰ φύγωμε;...

Ν. ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΟΝ ΙΣΚΙΟ ΤΗΣ ΣΥΚΙΑΣ

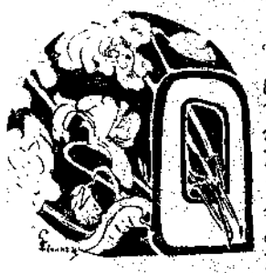

Ἥλιος ποῦ μεσουρανεῖ ρίπτει σὰν χρυσῆ βροχὴ τῆς ἀκτῖνές του, καὶ πλημμυρεῖ μὲ φῶς τὴ λαγκαδιά.

Αἱ σκιαὶ συμμαζεύονται, χάνονται, τὰ φύλλα σκορποῦν σμαράγδια ς λάμψεις.

Τὸ ρυάκι ποῦ τρέχει τρελλὰ καὶ ἀκατάστατα, καὶ σχηματίζει ἐδῶ μικρὸ καταρράκτη, ἐκεῖ λίμνη, καὶ ἐξακολουθεῖ τὸν δρόμον του ζωηρό, γοργό, γεμίζει τὴ λαγκαδιὰ μὲ τὸ ἀργυρὸ γέλοιό του, μὲ τὸ κρυστάλλινο τραγοῦδι του: Τὸ μόνο τραγοῦδι.

Τὰ πουλιὰ κουρασμένα πλέον ἐσιώπησαν: Μόνον ὁ τζίτζικας κρατεῖ τὸ ἴσιο μὲ τὴ μονότονη νότα του.

Ἀπὸ περιπλάνησι πολλῶν ὡρῶν ἐπάνω 'ς τὰ βουνά, τὰ σκεπασμένα μὲ πεῦκα, ἀργὰ ἀργὰ κατεβαίνει καὶ ἀκολουθεῖ τὸν ἀνώμαλο δρόμο τοῦ ρυακιοῦ, ποῦ σὰν μῖτος Ἀριάδνης :δηγεῖ εἰς τὸ χωριό.

Ἀλλὰ τὸ τρελλό, ποῦ πάντοτε παίζει, ἀπότομα κρύπτεται μέσα 'ς τῆς δροσερὲς λυγαριές, ποῦ σὰν κύματα ὁλοπράσινα, μὲ ἁπαλὸ ἀφρό, τὰ μενεξεδόχρωμα ἄνθη των, ἁπλώνονται ἐμπρός του.

Ὦ ναί! ἔχει δίκαιον: εἶναι τόσο προκλητικές!...

Ν' ἀκολουθήσῃ κι' αὐτὴ τὸ ρυάκι; ἔχει ἀνάγκην ν' ἀναπαυθῇ. Ἡ χρυσῆ βροχὴ τὴν ἀποτρέπει . . .

Προχωρεῖ πλάγι πλάγι των, διὰ νὰ συναντήσῃ τὸ τρελλὸ ρυάκι, ποῦ μὲ νέα πάλιν ὁρμὴ χύνεται κάτω ἀπὸ τῆς ρίζές των, καὶ τρέχει νὰ χαϊδέψῃ τὰ πόδια μιᾶς συκιᾶς, ποῦ καθησμένη 'ς ἕνα βράχο, τ' ἀφίνει μὲ νωχέλεια νὰ ψαύουν τὸ ἔδαφος.

Τί μεγάλη σκιὰ ποῦ ρίπτει ἡ συκιά, ἡ πελώρια συκιά! Οὔτε μία σταγόνα χρυσῆς βροχῆς δὲν ἀφίνουν τὰ πυκνά, τὰ πλατεῖα φύλλά της νὰ χυθῇ 'στὴ γῆ...

Εἶναι τὸ μόνον σκοτεινὸ σημεῖο μέσα 'ς τὴ λαγκαδιά . . .

Κι' αὐτὸ τὸ τρελλὸ ρυάκι σταματᾷ νὰ δροσισθῇ ὀλίγον, καὶ ξαπλώνεται ἤρεμο σὰν λίμνη.

Ἡ σκιὰ εἶναι προκλητική! κι' αὐτὴ τόσο κουρασμένη . . . Ἤρχισε τὸ δρόμό της πρὶν ἀκόμα φανῇ ὁ Ἥλιος . . . Καὶ μιμεῖται κι' αὐτὴ τὸ ρυάκι.

Τί δροσιὰ κάτω ἀπὸ τὸν ἴσκιο τῆς συκιᾶς! . . .

Τὸ θερμὸ σῶμά της αἰσθάνεται ρῖγος εὐχάριστο εἰς αὐτὴ τὴν ἀντίθεσι. Πῶς ζωογονεῖται! Καὶ ἔχει μεγάλην ἀνάγκην ἀπὸ ἀνάπαυσι: Πρέπει νὰ φθάσῃ γρήγορα 'ς τὸ χωριό: τὴν περιμένουν . . . Εἶναι πλέον μεσημέρι καί . . .

Τί ἀδύνατοι ποῦ εἴμεθα—σκέπτεται,—τί πεζοί! Διατί νὰ μὴν εἴμεθα τόσο τέλειοι ὥστε νὰ τρεφώμεθα μόνον μὲ ἀέρα καὶ φῶς; . . .

Τὰ κλαδιὰ τῆς συκιᾶς ἐγγίζουν σχεδὸν τὸ ἔδαφος: καὶ μόνον ἐμπρὸς ἀπὸ τὸ μέρος ποῦ κάθεται εἶναι ὑψωμένα καὶ ἀφίνουν νὰ φαίνεται πέραν καὶ πέραν ἡ ὁλόφωτη λαγκαδιά.

Μέσ' ἀπὸ τὸ σκοτεινὸ πλαίσιο πῶς φαίνεται ἐντονώτερο τὸ φῶς!

Τὰ φυλλώματα λάμπουν σὰν σμαράγδια, ἡ ἀτμόσφαιρα φαίνεται χρυσῆ, τὸ βουνό... ὦ, τὸ βουνὸ τὸ ἄυλο, ποῦ κλείει τὴ ρεματιά, ὦ τὸ βουνὸ ἡ ἀγάπη της, εἶναι ἕνα ὄνειρο . . .

Προσηλώνει τὸ βλέμμά της εἰς τὴς σαπφείρινες καμπυλότητες, καὶ αἰσθάνεται θωπειῶν ἀγαλλίασι...

Τώρα ὅλα κυανίζουν γύρω της. καὶ ναρκωμένη κλείει τὰ μάτια.

Μία κυανῆ ὀπτασία φαίνεται ἐμπρός της . . . Εἶναι τὸ Ἰδανικόν της, μὲ τὰ πελώρια κυανὰ πτερά. Μὲ ἕνα βλέμμα συνεννοοῦνται. Πέρνει τὴν ψυχή της καὶ σχίζοντας τὸν χρυσὸν ἀέρα, ἀνεβαίνουν ἐπάνω 'ς τὰ ὄνειρα—βουνά, καὶ πλανῶνται εἰς τοὺς αἰθέρας . . .

. . . . . .

Τί ἐλαφρὸ ποῦ αἰσθάνεται τὸ σῶμά της, κάτω ἀπὸ τὸν ἴσκιο τῆς συκιᾶς . . .

. . . . . .

Ὁ τζίτζικας ἔχει παύσει τὸ ἴσιό του, ἢ δὲν τὸν ἀκούει; Τὸ ρυάκι ὅμως κάθεται σιωπηλὸ ἐμπρός της. Ἀναπαύεται κι' αὐτό . . .

Τί ἠρεμία! . . .

Ἔξαφνα διακόπτεται ἡ μουσικὴ τῆς σιγῆς, ἀπὸ ἦχο βημάτων, ἀπὸ πέτρες ποῦ κυλίονται . . .

Κάποιος ἔρχεται . . . Ποῖος νὰ εἶναι;

Ἀνοίγει τὰ μάτια καὶ βλέπει ἐμπρός της μιὰ χωριατοποῦλα.

Εἶναι γνωστή της ἡ χωριατοποῦλα ἡ εὔμορφη: Εἶναι ἡ νύφη, ἡ νέα νοικοκυρὰ τοῦ κονακιοῦ. Κάτω ἀνησυχοῦσαν, κι' αὐτὴ ἦλθε εἰς συνάντησίν της.

Κυρά μου! κάτ' ἀπ' τὸ ἴσκιο τῆς συκιᾶς ἤρθες καὶ κάθησες; Εἶναι βαρὺς ὁ ἴσκιος τῆς συκιᾶς, γιατ' ἡ νεράϊδες ποῦ ἐδῶ φωλιάζουνε, ρίχνουν ὕπνο κακὸ 'ς ὅποιον ἐδῶ καθήσει.

Μὰ τὴν ἅγια Τριάδα, ἐδῶ κοντά, ποῦ ἡ χάρι της σ' ἐφύλαξε, ἂν δέ σε γνώριζα κυρά, νεράϊδα θὲ νὰ σ' ἔπερνε ἔτσι ντυμένη κάτασπρα, μὲ τὴν ἀέρινη μπόλια 'ς τὸ κεφάλι, καὶ στολισμένη μὲ λουλούδια τοῦ βουνοῦ! . . .

Ἡ χάρι της σ' ἐφύλαξε. Ἂν πέρναγε κανεὶς χωριάτης ἀπὸ 'δῶ καὶ σ' ἔβλεπε, ἂν εἶχε ὅπλο θὰ σου τῶριχνε, κι' ἂν δὲν εἶχε, πετριὲς θὰ σῶριχνε.

Κυρά μου ἡ χάρι της σ' ἐφύλαξε: κερὶ νὰ τῆς ἀνάψῃς.

Χαμογέλασε, ἔκλινε πρὸς τὰ ὀπίσω τὸν κορμόν της, ἐτέντωσε τὰ χέρια, καὶ ἀκολούθησε τὴν χωριατοποῦλα. Τὸ ρυάκι ἐπήδησε κι' αὐτό: Μαζὺ καὶ ἡ τρεῖς ἐπῆραν τοῦ χωριοῦ τὸ δρόμο.

Τί ζέστη!!!

Αἰσθάνεται πάλιν τὸ σῶμά της νὰ γίνεται βαρύ...

Ἁπλῆ χωριατοποῦλα, εἶσαι ἡ πραγματικότης ἡ πεζή! Σὺ εἶσαι ὁ ἴσκιος ὁ βαρὺς ποῦ τὴν κατέβασε βαρειὰ 'ς τὴ γῆ ἀπ' τὰ πτερὰ τοῦ Ἰδανικοῦ της, καὶ τῆς διέκοψε τὸ αἰθέριο τὸ φωτεινὸ ταξεῖδι!

Κάτω ἀπὸ τὸν ἴσκιο τῆς συκιᾶς, πόσο ἐλαφρὰ πετοῦσε! . . .

Χωριατοποῦλα ἄχ! κακή . . .

Ὄχι κακή· πεζή, πεζὴ χωριατοποῦλα . . .

Κακοσάλεσι Ἀθλῶν

ΜΟΙΡΑΙΑ

Ἡ ἀνάγνωσις τῶν «Παναθηναίων» εἰς τὴν Νέαν Σκηνήν.

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

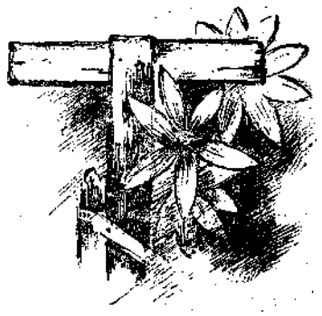

Ὅτ λήξαντος μηνὸς αἱ παραστάσεις ἐσημείωσαν ἀρκετὰς πρώτας καὶ δὴ πρωτοτύπων ἔργων. Ἦτο ὁ μὴν τῆς δράσεως καὶ τῆς κριτικῆς. Ἀπὸ γενικῆς ἀπόψεως ἔργον τὸ ὁποῖον νὰ ἔσχε ἀδιαφιλονείκητον ἐπιτυχίαν δὲν ἐδόθη. Αἱ μὲν μεταφράσεις ὅλαι σχεδὸν τῆς αὐτῆς ποιότητος· τὰ δὲ πρωτότυπα, μόνον ὡς ἀπόπειραι καλῶν ἔργων δύνανται νὰ χαρακτηρισθοῦν.

Εἰς τὸ θέατρον τοῦ Συντάγματος, τὰ ἔργα τὰ σκανδαλώδη, τὰ ἀπηγορευμένα ὄχι μόνον διὰ δεσποινίδας, ἀλλὰ καὶ διὰ... γραίας ἀκόμη, ἐθριάμβευσαν. Ἡ «κυρία τοῦ Μαξίμ» διεδέχθη μετὰ τῆς αὐτῆς θριαμβευτικῆς ἐπιτυχίας τὴν Ζοζέταν, καὶ ὁ «Πετεινὸς» διελάλησε φράσεις ἀνηθίκους. Ἡ δεσπ. Κοτοπούλη ὡς παρισινὴ κοκκότα, ἀπεδείχθη μῖμος πρώτης τάξεως· τὸ τραγουδάκι Τογκινουάζ τὴν κατέστησε δημοφιλεστέραν. Καὶ ὅμως ὑπὸ τὰ ἐφήμερα χειροκροτήματα κρύπτεται διὰ τοὺς φίλους της μία λύπη, νὰ τὴν βλέπουν φερομένην τόσῳ ἐνδόξως εἰς τὸν κατήφορον τῶν ἐλαφρῶν ἔργων, ἐνῷ οἱ ἐκτιμῶντες τὸ τάλαντόν της, τὴν ἐφαντάζοντο πρωταγωνίστριαν εἰς ἔργα σοβαρὰ καὶ φιλολογικά, ἀντάξια τοῦ ὑψηλοῦ προορισμοῦ τοῦ θεάτρου

Ἀπὸ τὰς ἐπιτυχίας τοῦ θεάτρου τοῦ Συντάγματος ὑπὸ ἔποψιν συρροῆς κόσμου εἶνε καὶ ὁ «Κλέπτης», ἔργον ἐκνευριστικόν. Ἡ Κοτοπούλη παίζει πολὺ καλά, ἀλλ' αἱ ἀγωνιώδεις στιγμαὶ τῆς ἐνοχῆς της ὡς κλεπτρίας εἶνε στιγμαὶ πάθους ἥκιστα συμβιβαζομένου μὲ τὰς συνθήκας θερινοῦ θεάτρου καὶ καύσωνος κυνικοῦ.

Πρωτότυπον ἔργον ὁ θίασος Βονασέρα δὲν ἔδωκε· εἶνε τόσον προσοδοφόροι διὰ τὸ ταμεῖον αἱ Γαλλικαὶ κωμῳδίαι! Ἴσως ἐπιφυλάσσει ὅλην του τὴν ὄρεξιν διὰ τὴν «Κασσιανήν». Ἡ ἁμαρτωλὴ αὐτὴ εὗρε τὴν θέσιν της πολὺ καλὰ δίπλα στὴν Κυρίαν τοῦ Μαξίμ!...

Εἰς τὴν «Νέαν Σκηνὴν» ἐδόθησαν διὰ πρώτην φορὰν ἀρκετὲς φάρσες, ὅλαι γαλλικῆς προελεύσεως. Ἡ ἀπιστία τοῦ συζύγου βασιλεύει, ἡ πενθερὲς βομβαρδίζονται ἀνηλεῶς, τὰ ἐπεισόδια ὑπενθυμίζουν τὸ ἓν τὸ ἄλλο. Ἐλαχίστη πρωτοτυπία εἰς τὴν ὑπόθεσιν ὅλων αὐτῶν τῶν Παρισινῶν προϊόντων. Αἱ «Ἐκπλήξεις τοῦ διαζυγίου», τὸ «Ἐνοικιάζονται δωμάτια», τὸ «Χαστοῦκι», ὁ «Ἀρλεκῖνος», ὁ «Κύριος παρὰ 5» κ.λ.π. εἶνε τῆς αὐτῆς κατασκευῆς.

Ἡ «Νέα Σκηνὴ» ἔδωσε καὶ δύο πρωτότυπα ἔργα. Τὰ «Ἀπρόοπτα τοῦ τροχιοδρόμου» καὶ τὰ «Παναθήναια». Τὰ «Ἀπρόοπτα» κοιμοῦνται ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς εἰς τὴν σιγὴν τῆς λήθης μαζῆ

μὲ τὰ πραγματικὰ θύματα τοῦ τροχιοδρόμου. Ἂς μὴ ταράξωμεν τὴν κόνιν των καὶ τὰ καλαμπούρια των!

Τὰ «Παναθήναια» ἔδωσαν σειρὰν 14 παραστάσεων. Οἱ συγγραφεῖς των κ.κ. Ἄννινος καὶ Τσοκόπουλος ἠδύναντο νὰ μᾶς χαρίσουν ἐξυπνότερον καὶ χαριέστερον ἔργον. Ἀτυχῶς ὡρμήθησαν καὶ αὐτοί, ὅπως καὶ οἱ κ.κ. Π. Δημητρακόπουλος καὶ Γ. Βῶκος, ἀπὸ τὴν ὁλεθρίαν ἰδέαν ὅτι τὸ Ἀθηναϊκὸν κοινὸν ὁ,τι τοῦ δώσῃς τὸ χωνεύει, ὅτι εἶνε ἀνεκτικόν, εὐχαριστεῖται μὲ τὸ τίποτε, καὶ ἔγραψαν τὴν ἐπιθεώρησίν των ὅπως-ὅπως, ἔχοντες κυρίως ὑπ' ὄψει τὰ... ποσοστά.

Τὰ «Παναθήναια» εἶνε μία ἐπιθεώρησις τῶν κωμικῶν γεγονότων τοῦ ἔτους. Συνεπῶς μὴ ζητήσετε οὔτε ὑπόθεσιν, οὔτε σκηνικὴν οἰκονομίαν, οὔτε δέσιν, οὔτε λύσιμον, οὔτε κἂν κάθαρσιν. Δὲν διαφέρει καὶ πολὺ ἀπὸ τὸ «Λίγ' ἀπ' ὅλα» καὶ τὸ «Ἐδῶ κι' ἐκεῖ», ἅτινα ἔδωσαν τὸ σύνθημα μιᾶς χρεωκοπίας τῆς σατύρας ἐν Ἑλλάδι. Ἕνας Ζακύνθιος φθάνει εἰς Ἀθήνας καὶ ἐνώπιόν του παρελαύνουν ὅλα τὰ Ἀθηναϊκὰ περίεργα, ἀπὸ τοῦ Σακουλὲ μέχρι τοῦ Βδελλοπούλου, ἀπὸ τῆς βόμβας τῆς Βουλῆς μέχρι τῆς ψηφοθηρίας τῶν δημ. συμβούλων. Ἀλλ' ὁ Ζακύνθιος αὐτὸς δὲν εἶνε χαρακτηριστικὸς τύπος, ὡς θὰ ἦτο λ. χ. ἕνας κόντε Σπουργίτης ὅπως μᾶς τὸν περιέγραψεν ὁ Τσακασιάνος. Εἶνε ἁπλούστατα ἕνας Σαγιώρ, μὲ Ζακυνθινὴν προφοράν, μὲ μερικὰ στερεότυπα Ἰταλικὰ καὶ μὲ φοβορίτες. Τί ἀγωνίαν ὁ καθμένος ὁ Σαγιὼρ θὰ ἠσθάνθη εἰς ἕνα ρόλον καμωμένον μὲ τὸ στανιό. Παρίστατο καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἔργου, πολλάκις χωρὶς νὰ λέγῃ τίποτε ὑποφερτόν, χωρὶς νὰ προσθέτῃ εἰς τὸ ὅλον τίποτε, τύπος διὰ τὸν τύπον. Καὶ ὁ Ζάνος εἰς τοὺς «Ἐπαρχιώτας» ἠθέλησε νὰ δώσῃ ἕνα τύπον Τηνίου χωρικοῦ, ἀλλὰ ἔδωσε τὸν χαρακτῆρα τοῦ τύπου αὐτοῦ ἐπιφανῶς, ὄχι σκιὰν ἁπλῆν. Αἱ ἐμφανίσεις τῶν γεγονότων, δηλ. αἱ προσωποποιήσεις δὲν δύνανται νὰ διεκδικήσουν τὸ ἄλας τὸ Ἀττικόν. Οἱ διάλογοι, οἱ πλεῖστοι χλιαροί, ἀνούσιοι. Ἡ δικαιοσύνη, οἱ δημοτικοὶ σύμβουλοι, τὰ διδακτικὰ βιβλία, οἱ ἀπεργοὶ ράπται, οἱ ἐπίδοξοι διπλωμάται παρήλασαν ἐν ἀδιαφορίᾳ τοῦ κοινοῦ, ἡ δὲ σκηνὴ τοῦ παρθεναγωγείου ἦτο τόσον αὐθάδης, ὥ-

ΚΥΒΕΛΗ ΑΔΡΙΑΝΟΥ

στε δικαίως ἐλέχθη ὅτι εἰς τὴν σκηνὴν αὐτὴν ἀκούει κανεὶς ὅλα ὅσα θὰ ἤκουε καὶ θὰ ἔβλεπε ἐὰν ἐπήγαινε εἰς ὅλας τὰς ἀνηθίκους παραστάσεις, περυσινὰς καὶ ἐφετεινάς! Ὑπάρχουν ὅμως καὶ σκηναὶ εὐφυεῖς. Ὁ στρατός, τὸ αὐτοκίνητον, ὁ Ζύπ, ἡ σύλληψις ὡς Βουλγάρου τοῦ Πετεινάρη, τὰ ἀναγνώσματα τῶν ἐφημερίδων, ἡ γυναικεία ψευτοαριστοκρατία εἶνε πολὺ εὔμορφοι παρελάσεις μὲ ἀρκετὴν δόσιν κωμικότητος γραμμέναι. Τὸ ἔργον τελειώνει μὲ τὴν μονότονον ἀλλ' ὡραίαν σκηνὴν τῶν μεταναστεύσεων. Ὅλοι φεύγουν ἐξ Ἑλλάδος, μέχρι καὶ τοῦ ὑποδολέως, καὶ ὁ Πετεινάρης βγάζει ἀπὸ τὴν τσέπην του ἓν ἐνοικιαστήριον καὶ τὸ κολλᾷ ἄνωθεν ἑνὸς δρομολογίου ἀτμοπλοίου, ὀνομαζομένου «Ἑλλάς». Αὐτὰ εἶνε τὰ «Παναθήναια». Ἔχουν εὐφυολογίας τῆς στιγμῆς, ἀπὸ ἐκείνας ποῦ συχνὰ κυκλοφοροῦν εἰς τοὺς κύκλους τῶν λογίων μας, καλαμπούρια δὲ ὧν ἀμέσως ἀναγνωρίζει τις τὴν πατρότητα τοῦ ἀγαπητοῦ Μπάμπη ὡς λ. χ. αὐτὶ-αὐτοψία, ἀδύνατος-ἀδυναμῖτις, Παναμᾶς-ἰσθμός, ἐντριβής-μισότριβη κ λ.π. Ἡ κυριωτέρα ἐν τούτοις ἐπιτυχία ἦτο ἡ τελεία μίμησις τοῦ Ζὺπ ἀπὸ τὴν κ. Γαβριηλίδου. Ἤρεσε πολὺ καὶ εἰς αὐτὴν ὀφείλεται κατὰ τὸ πλεῖστον ἡ σωτηρία τοῦ ἔργου. Αἱ γυναῖκες τοῦ θεάτρου μας ἤρχισαν νὰ γίνωνται Παρισιναί· ἠξεύρουν νὰ μιμοῦνται· νὰ ἐνδύωνται ἑλκυστικά, μὲ γοῦστο, μὲ προκλητικότητα· νὰ τραγουδοῦν ἐλαφρὰ τραγουδάκια, νὰ χορεύουν μὲ chic. Εἰς τὴν «Κυρίαν τοῦ Μαξίμ» ἡ Κοτοπούλη, εἰς τὸν «Ἀρλεκῖνον» καὶ τὰ «Παναθήναια» ἡ Γαβριηλίδου, ἡ Νίκα, ἡ Ρινάλδη ἔδειξαν χαρίσματα χαριτωμένα. Εἶνε αἱ πρῶται γυναικεῖαι ἐμφανίσεις τοῦ τοῦ Ἑλλ. θεάτρου, αἱ ἐλαφρῶς νεωτεριστικαί.

Εἰς τὸ θέατρον τῆς «Νεαπόλεως» ἐδόθη ὁ «Ναστραδὶν Χότζας» τοῦ κ. Βώκου. Δὲν ἔχει δυστυχῶς καμμίαν σχέσιν μὲ τὸν ἔξυπνον Χότζαν τῆς παραδόσεως. Εἶνε μία νεοελληνικὴ πολιτικὴ σάτυρα, ἥτις δὲν ἤρεσε καθόλου.

Ὁ «Κολοκοτρώνης εἰς θάνατον» τοῦ κ. Ποταμιάνου ἀνήκει εἰς τὴν σειρὰν τῶν πατριωτικῶν ἔργων. Μετὰ τὸν Ὄθωνα—εἰς διαφόρους ἐκδόσεις—καὶ τὸν Καποδίστριαν, ἦλθεν ἡ σειρὰ τοῦ Κολοκοτρώνη. Ἑτοιμασθῆτε τοῦ χρόνου διὰ τὸν Διᾶκον, τὸν Καραϊσκάκην καὶ ἔχει . . . ἡ Ἑλλ. ἐπανάστασις ἥρωας διὰ μίαν πεντηκονταετίαν τοὐλάχιστον. Εὐτυχῶς ὁ «Κολοκοτρώνης» εἶνε γραμμένος ὅπως δήποτε μὲ εὐσυνειδησίαν.

Ἀπομακρυνθῶμεν ἀπὸ τὰ κέντρα καὶ ἂς ἐνωτισθῶμεν τοῦ «Ἀθηναίου». Ἐδῶ εὗρον ἐφέτος ἄσυλον μερικὰ ἀνίατα ἔργα παλαιᾶς παραγωγῆς, διαγραφέντα ἐκ τοῦ δραματολογίου τῶν νεωτέρων θεάτρων καὶ ζῶντα εἰς τοὺς περιπλανωμένους μόνον θιάσους τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἀλλ' εἰς τὸ ἐνεργητικόν του τὸ «Ἀθήναιον» ἔχει καὶ δύο—ἐπιτυχίας ἢ ἀποτυχίας; Δύσκολον νὰ ἀποφανθῇ τις. Τὸ «Ξημερώνει» καὶ τὴν «Χίμαιραν». Τὸ πρῶτον εἶνε τὸ κατὰ τ πους μὴ βραβευθέν, ἀλλ' ἐνθύμως ἐπαινεθὲν ἔργον τοῦ φιλτάτου συνεργάτου μας κ. Καζαντζάκη ἐν τῷ ἐφετεινῷ Παντελιδείῳ διαγωνισμῷ. Εἶνε τὸ «Ξημερώνει» τὸ πρῶτον Ἑλλ. ἔργον τὸ φέρον τὴν σφραγῖδα νέων ἀρχῶν, νέας ἀντιλήψεως, τὸ ὁποῖον τείνει πρὸς τὴν χορείαν τῶν ἔργων τοῦ Σούδερμαν, τοῦ Ἴψεν, τοῦ Χάουπτμαν, ἂν ἐξαιρέσῃ τις τὴν σκηνικὴν τέχνην, ἧς ἀμοιρεῖ

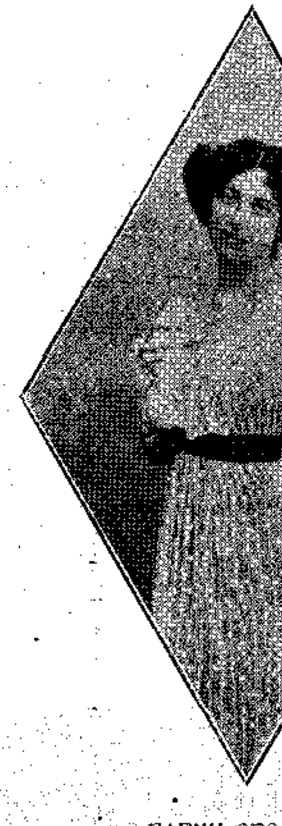

ΕΛΕΝΗ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Πρωταγωνίστρια εἰς τὴν «Χίμαιραν»

τὸ Ξ. Ἡ ὑπόθεσις εἶνε ἁπλῆ. Ἔρως μιᾶς γυναικὸς πρὸς τὸν ἀδελφὸν τοῦ συζύγου της. Ζήτημα κοινωνικόν, τὸ ὁποῖον λύεται συνήθως κατὰ τρεῖς τρόπους. Ἡ γυνὴ ἥτις ἐκτὸς τοῦ ἀνδρός της ἔχει τὸ ἀτύχημα νὰ ἀγαπᾷ ἄλλον ἢ γίνεται μοιχαλίς, ἢ ἀποφεύγει καὶ λησμονεῖ τὸν ἐραστὴν μένουσα πιστὴ ἢ αὐτοκτονεῖ, ὅταν δὲν ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ οὔτε τὸ πρῶτον οὔτε τὸ δεύτερον. Τὸ πρῶτον εἶνε ἡ ἀνηθικότης· τὸ δεύτερον ἡ ἠθική· τὸ τρίτον, μῖγμα ἠθικῆς καὶ ἀνηθικότητος. Τὸ Ξ. τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ τὴν τρίτην ὁδόν, ἐκρίθη ὡς ἔργον ἀνήθικον· διότι μία γυναῖκα ἡ ὁποία λατρεύεται ἀπὸ τὸν σύζυγόν της, ἡ ὁποία ἔχει μητέρα φιλόστοργον καὶ τέκνον ὑπὲρ οὗ ὀφείλει καὶ ἀξίζει νὰ ζήσῃ καὶ ἡ ὁποία ἐν τούτοις λιποτακτεῖ ἀπὸ τὴν ζωὴν καὶ ρίπτει γύρω της πένθος διότι θέλει μὲν νὰ παραδοθῇ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ἀνδραδέλφου της, ἀλλὰ φοβεῖται τὴν κοινωνίαν—εἶνε κάτι τι ἀνήθικον. Καὶ ὄντως· εἰς τὸ ἔργον αὐτὸ ὑπερισχύει ὁ ἄνομος ἔρως. Εἶνε ἄρα γε αὐτὸ ἡ ἀλήθεια; Ἀλήθεια εἶνε ὅ,τι θέλει κανεὶς ἢ ὅ,τι πρέπει; Ἐὰν ὑπερίσχυον αἱ ὑλιστικαὶ ἰδέαι τοῦ ἰατροῦ ἐξ ὧν ἀφθονεῖ τὸ δρᾶμα καὶ τῆς φίλης τῆς ἡρωΐδος· τῆς Φωφῶς, οἰκογένεια δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ, οὔτε θρησκεία, οὔτε ἀνθρωπισμός· ὁ φυσιολογικὸς νόμος ὁ προσιδιάζων εἰς τὰ ζῷα θὰ ἐκυριάρχει. Ἡ Λαλώ, ἡ ἡρωῒς τοῦ «Ξημερώνει» θέλει οἱ πόροι τοῦ σώματός της νὰ ἦσαν στόματα διὰ νὰ φιλῇ ἀχόρταστα τὸν παράνομον ἐραστήν. Μία λαγνεία, ἕνας ἐκφυλισμὸς διαφαίνεται, καὶ μόνον ἡ ὕπαρξις τοῦ παιδιοῦ της τὴν ἀναχαιτίζει ἀπὸ τῆς κατωφερείας τοῦ σκανδάλου. Εὑρίσκεται μεταξὺ δύο

πυρῶν. Ὁ σύζυγος, τὸ τέκνον, ἡ μητέρα—τὸ αἷμα της δηλ. ἡ οἰκογένεια ἀφ' ἑνός.—Ἕνας ἰατρὸς ὑλιστής, μία φίλη μοιχαλίς, ἕνας ἀνδράδελφος χωρὶς ἰδεώδη ἂν καὶ ποιητής, ἐραστὴς τῆς σαρκὸς—τύποι δηλ. ψυχικῆς χυδαιότητος, ἀφ' ἑτέρου· τί πρέπει νὰ προτιμήσῃ; Προτιμᾷ τοὺς δευτέρους, τὴν ὕλην. Τὸ ἀποφασίζει· ἐὰν δὲν ἐκτελεῖ μέχρις ἐσχάτων τὰς συμβουλὰς τῶν φίλων τὰς ἀποδέχεται ὅμως. «Ἡ εὐτυχία εἶνε χαμηλοτέρα μου καὶ ὑψηλοτέρα μου· νὰ σκύψω, δὲν θέλω· νὰ ὑψωθῶ δὲν ἠμπορῶ». Δὲν εὑρίσκει τὴν εὐτυχίαν· τὴν ζητεῖ εἰς τὴν σάρκα· καὶ ὅμως αὐτὴ ὑπάρχει μέσα στὸ σπῆτι της· ἀλλὰ δὲν τὴν βλέπει· κανεὶς εἰς τὸ δρᾶμα αὐτὸ δὲν εὑρίσκεται νὰ ποδηγετήσῃ τὴν ἀμφιβάλλουσαν αὐτὴν δυστυχῆ ὕπαρξιν, νὰ τῆς διδάξῃ τὴν ἀρετὴν μὲ τόσην εὐγλωττίαν, μὲ ὅσην τῆς ὑποδεικνύουν τὸν πειρασμόν. Ἀφίεται μόνη της νὰ παλαίσῃ καὶ ἑπόμενον ἦτο νὰ συντριβῇ, μία αὐτὴ ἀπέναντι τριῶν· δὲν εὑρίσκει διέξοδον καὶ αὐτοκτονεῖ. Ἀπὸ τοῦ νὰ παραδοθῇ εἰς τὸ σκάνδαλον, βεβαίως προτιμότερος ὁ θάνατος. Τὸ «Ξημέρωμα» ποῦ θέλει ὁ συγγραφεύς, εἶνε ἡ ἀπιστία. Καὶ ἰδοὺ διατί τὸ ἔργον δὲν εἶνε ἠθικόν. Αἱ ἰδέαι τοῦ ἰατροῦ ἀποτελοῦν τὴν ἡμέραν καὶ ὁ θάνατος τῆς Λαλῶς εἶνε μία θυσία εἰς τὸν βωμὸν τῶν προλήψεων. Ἀλλ' αἱ ἰδέαι τοῦ ἰατροῦ—ἰδέαι δηλ. τοῦ συγγραφέως—εἶνε ἰδέαι ἀνταρτικαί, ἀνατρεπτικαὶ τῶν κοινωνικῶν θεσμῶν, ἀφοῦ ὡς ἀλήθεια κηρύσσεται ἡ μοιχεία, ἡ δὲ οἰκογένεια παρίσταται ὡς ἓν κατὰ συνθήκην ψεῦδος. Ἡ ἁμαρτία τίθεται ὑπεράνω τῆς τιμῆς, διότι ἡ τιμὴ ἀπῄτει νὰ ζήσῃ ἡ Λαλὼ ἐν τῇ οἰκογενειακῇ γαλήνῃ. Θὰ ἦτο βεβαίως δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ ὡς μία λύσις καὶ ἄλλη τις ἀντίληψις ἀπὸ κοινωνικῆς ἀπόψεως δεκτή, ἀλλ' ὄχι ὅμως καὶ ποιητική. Ὁ σύζυγος δηλ. μανθάνων τὸν ἔρωτα τῆς γυναικός του, ἣν ἠγάπα ἐν ὅσῳ καὶ αὐτὴ τὸν ἠγάπα, νὰ φεύγῃ μακράν της, ἀδιαφορῶν ἢ καὶ μισῶν αὐτήν, καὶ ἡ σύζυγος νὰ ἐλάμβανε νόμιμον σύζυγον μετὰ τὸ διαζύγιον τὸν ἐραστήν, κρατοῦσα παρ' ἑαυτῇ καὶ τὸ τέκνον, τὸ μόνον ἤδη πραγματικὸν θῦμα τοῦ δράματος. Τὴν λύσιν αὐτὴν πάντως καλλιτέραν καὶ τῆς μοιχείας καὶ τῆς αὐτοκτονίας, θ' ἀπεδέχετο ἡ κοινὴ συνείδησις· ἀλλ' ὁ συγγραφεὺς εἶνε ποιητής, εἶνε ἐπαναστάτης καὶ μία τοιαύτη λύσις θὰ ἦτο ψυχροτάτη ἐπὶ σκηνῆς, μὴ ἔχουσα δραματικὸν ἐνδιαφέρον.

Τὸ ἔργον ἔχει σκηνικὰς ἀτελείας, αἱ ὁποῖαι ἠδύναντο νὰ διορθωθοῦν εὔκολα, ἂν ὁ συγγραφεὺς παρίστατο εἰς τὰς δοκιμάς. Παρ' ὅλας ἐν τούτοις τὰς ἀτελείας ἔδειξεν πολλὴν ἱκανότητα, κατορθώσας νὰ συγκρατήσῃ ὁλόκληρον δρᾶμα, χωρὶς ἐπεισόδια, ἀλλὰ μόνον μὲ διαλόγους. Ἐχρειάζετο δεξιότης ἵνα εἰς τρεῖς ὁλοκλήρους πράξεις διεξαχθῇ ἡ πάλη μεταξὺ σκέψεως καὶ αἰσθήματος, χωρὶς νὰ κουρασθῇ ὁ θεατής· νὰ νικήσῃ τὸν νοῦν ἡ καρδία ἀλλ' ἀφοῦ αἱματωθῇ πλέον ἀπὸ τὸν ἀγῶνα. Ὁ ἀγὼν ἦτο δυσχερής. Ἀγὼν νὰ μὴ θέλει νὰ ὑποκρίνεται ἀγάπην πρὸς τὸν σύζυγόν της, διότι τὸ νομίζει κάτι τι κοινὸν καὶ χυδαῖον—τὸ σκότος, ἀντιπροσωπευόμενον ὑπὸ τῆς Φωφῶς· ἀλλ' οὔτε καὶ ἀνθίσταται εἰς τὴν ἀγάπην, διότι τὸ κάμνει καὶ ἐξαντλεῖται. Καὶ κατορθώνει ὁ συγγραφεὺς μίαν ἐξομότιδα τῆς συζυγικῆς πίστεως νὰ τὴν παριστᾷ ὑπερήφανον ἡρωΐδα, εἰλικρινῆ, νὰ τὴν καθιστᾷ συμπαθεστάτην ἀφοῦ συντρίβεται, διὰ νὰ ἀποδειχθῇ τὸ μαρτύριον τῶν ὀλίγων ἐκείνων ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι σκέπτονται, οἱ ὁποῖοι γνωρίζουν τὴν Ἀλήθειαν καὶ ὅμως εἶνε ἠναγκασμένοι νὰ συγκρούωνται μὲ τὸ ψεῦδος.

Ὁ τίτλος τοῦ ἔργου, εἰκονίζει τὴν κατάστασιν τῆς ἐποχῆς μας ἥτις εἶνε ἀκόμη τοιαύτη, ὥστε δὲν μπορεῖ νὰ τολμήσῃ, νὰ ρυθμίσῃ τις τὴν ζωήν του σύμφωνα πρὸς τὰς σκέψεις του. Παλαίει ὁ φυσικὸς ὁ νόμος καὶ ὁ κοινωνικός. Ὁ πρῶτος ἀντιπροσωπεύει τὸ φῶς. Ὁ συγγραφεὺς τὴν ἐποχήν μας θεωρεῖ μεταβατικὴν ἀπὸ τὸ ψεῦδος πρὸς τὴν ἀλήθειαν. Καὶ εἰς τοῦτο κυρίως ἐπέμεινε καὶ ἂν μειονεκτεῖ εἰς τὴν δρᾶσιν τῶν προσώπων, τοῦτο προέρχεται καὶ διότι πρώτην φορὰν ἔγραψε δρᾶμα καὶ διότι ἀπέβλεψε μᾶλλον εἰς τὰς ἰδέας καὶ ὄχι εἰς τὰς κινήσεις τῶν προσώπων.

Ἡ ἐκτέλεσις ὑπῆρξεν ἀτυχής. Μόνον ἡ κ. Παρασκευοπούλου εἶχε μερικὰς ἀπὸ τὰς εὐτυχεῖς ἐκείνας στιγμὰς τοῦ ἐνδόξου παρελθόντος της· καὶ ὁ ἰατρὸς κάτι ἔκαμε· τὰ ἄλλα πρόσωπα ἔπαιξαν ψυχρότατα, ἦσαν δὲ καὶ ἀμελέτητα.

Θὰ κλείσωμεν τὴν ἐπιθεώρησίν μας μὲ τὴν «Χίμαιραν» τοῦ ἰδιορρύθμου ποιητοῦ τῶν Ἀθηναϊκῶν καλλονῶν κ. Ἀγ. Νέῃ. Μία φαντασμαγορία ἐκτὸς τόπου καὶ χρόνου, ἀλλὰ καὶ γλώσσης καὶ ἀντιλήψεως τοῦ κοινοῦ καὶ μάλιστα τοῦ συχνάζοντος εἰς τὸ «Ἀθήναιον». Προσωποποιήσεις μεγάλων συναισθημάτων—ὁ Ἔρως, ὁ Χάρος, ὁ Χρόνος, ὁ Μαμμωνᾶς, ὁ Διάβολος, στρέφονται περὶ τὴν Χίμαιραν—τὸ αἰώνιον τῆς ἀνθρωπότητος ἴνδαλμα. Εἰς τὰ Ἠλύσια τῶν νεκρῶν ἐμφανίζονται τρία φαντάσματα: τῆς Ἑλένης, τῆς Περσεφόνης, τῆς Ἀρετούσας. Ποίησιν τὸ ἔργον ἔχει πολλήν, ἀλλὰ μειώνουν τὸ ποιητικὸν αὐτὸ περιβάλλον μερικαὶ φράσεις χυδαῖαι. Αἱ τρεῖς πράξεις εἶνε πολλαὶ διὰ τὴν ὑπόθεσιν· μία ἴσως θὰ ἤρκει. Διάλογοι τινὲς ὑπενθυμίζουν τὴν φρασεολογίαν Σαίξπηρ.

Ἡ «Χίμαιρα» κατὰ τὴν πρώτην παράστασιν ἐμαξιλαρώθη. Ἡ ὑποδοχὴ αὐτὴ δὲν ἦτο ἡ ἁρμόζουσα εἰς τὸ ἔργον. Τὰ μαξιλάρια ποῦ τόσον εὔκολα ἐπτερύγισαν πρὸς τὴν σκηνήν, θὰ ἥρμοζον δι' ἄλλας κεφαλὰς συγγραφέων· διότι τοῦ Νέῃ ἡ κεφαλὴ ἠμπορεῖ νὰ εἶνε μαλλιαρή, ἀλλ' ἔχει ἐπὶ τέλους κάτι τι μέσα της, βλέπουν δὲ τὰ μάτια της πολὺ ψηλότερα καὶ πολὺ μακρύτερα στὴν τέχνη ἀπὸ πολλοὺς ἄλλους ἐπιτηδείους συγγραφεῖς τῆς ρουτίνας!

ΔΑΦΝΙΣ

Υ. Γ. Ἀνεκτήσαμεν τὸ ἑλληνικὸν μελόδραμα. Ἀτυχῶς μίαν ἀπόπειραν μόνον μελοδράματος.... Ὁ Βακαρέλης, ἡ Κοκκίνη, ὁ Μωραΐτης, ὁ Φλωριανὸς προσπαθοῦν νὰ τὸ συγκρατήσουν. Εὐτυχῶς τραγουγοῦν πολὺ συμπαθητικά, καὶ τὸ κατορθώνουν.

Ἡ «Νέα Σκηνή» ἐπανεῦρεν εἰς τὴν ἄρτι ἀφιχθεῖσαν Κυβέλην Ἀδριανοῦ τὸν ἀστέρα της. Ἡ ἐμφάνισίς της προεκάλεσε σφοδρὰς ἀναμνήσεις καὶ γλυκείας συγκινήσεις. Ἡ συμπαθεστάτη καλλιτέχνις κατέκτησε καὶ πάλιν τὸ Ἀθηναϊκὸν κοινόν μ' ὅλας τὰς σεμνοτύφους ἀντιρρήσεις μερικῶν ἠθικολόγων, ἀνικάνων νὰ χωρίσουν τὰ σκηνικὰς ἐπιτυχίας ἀπὸ τὰς οἰκογενειακὰς περιπετείας.

Ὁ κ. **Μουστάκας** *ὡς Μεφιστοφελῆς*

Ὁ κ. **Δελενάρδος** *ὡς Ἐρωτόκριτος*

ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΑΛΗΘΙΝΟ

Ὁ παιδάκι τὸ ξανθομάλλικο, τὸ πολυαγαπημένο μικρὸ παιδάκι ἔκλαιε ἀπαρηγόρητα καὶ γύρευε νὰ τοῦ δώσουν τὸ βάζο τὸ ἀκριβὸ κι' εὐκολόσπαστο ποὺ ἔλεπε ἀκουμπισμένο στὴν κομψὴ ἐταζέρα. Ἔκλαιε καὶ τῶθελε. Τὰ μπλὲ ματάκια του δακρυσμένα—μυοσωτίδες φορτωμένες δροσοῦλα,— κυττάζανε μὲ πόθο πεισματάρικο τὸ πορσελένιο ἀνθογυάλι, ἐνῶ τὰ κατακόκκινα χειλάκια του ἐπανελάμβανον ἀκούραστα «τὸ θέλω, τὸ θέλω». Ἡ καϋμένη ἡ μαμά του ἦταν γι' αὐτὸ πολὺ λυπημένη. Μὲ ἔβλεπε τὸ πολυαγάπητο παιδί κι' ἤτανε πρόθυμη νὰ τοῦ δώση ὅλο τὸν κόσμο γιὰ νὰ μὴν στενοχωρῆται ἡ μικροῦλα καρδιά του, κι' ἄλλη συλλογιζότανε τὸ ἔμορφο πραμματάκι τὸ εὐκολόσπαστο ποῦ θὰ τὸκαναν κομμάτια τὰ παχουλὰ κάτασπρα, μικρὰ κι' ἀδέξια παιδιακίστα χεράκια.

Τί νὰ κάμῃ;

Τοῦλεγε: «Μὴ μικρούλη μου, ἄφησε νὰ τὸχωμε ἐκεῖ καὶ νὰ τὸ βλέπωμε πάντα, ποῦναι εὔμορφοεὔμορφο. Ἤλιε δικό σου θἄναι. Ἂν σοῦ τὸ δώσω, θὰ τὸ σπάσης. Χωρὶς νὰ θές, ἐ χωρὶς νὰ θές. Θὰ παίζης μ' αὐτό, θὰ τὸ σφίξης λίγο-λίγο παραπάνω, καὶ τὸ καϋμένο θὰ ῥαγίση, θὰ τσακιστῆ. Ἄκουσέ με, ἀγάπη μου, μὴ θέλεις πλειὰ νὰ σοῦ τὸ δώσω».

Τὸ μικράκι στάθηκε γιὰ μιὰ στιγμὴ ν' ἀκούση τὰ λόγια τῆς μαμᾶς του κι' ἐξανάρχισε πειὸ ἐπίμονα νὰ ζητᾷ ἐκεῖνα ποῦ δὲν ἤθελον νὰ τοῦ δώσουν.

Ἐνίκησε! Στὸ νοῦ τῆς μαμᾶς ἐπέρασε ἡ εἰκόνα τοῦ παιδιοῦ ἄρρωστου. Ἐραντάστηκε τὸ ἀγαπημένο ξανθόμαλο κεφαλάκι χλωμὸ στὸ μαξιλάρι. Νὰ μὴ ζητᾷ τίποτε, νὰ μὴ θέλῃ τίποτε.

Κλειστὰ τὰ μπλὲ ματάκια καὶ τὰ κατακόκκινα χειλάκια ὠχρὰ νὰ καῖνε. Τρελλὴ ἀπὸ τὴ συναίσθησι τοῦ πόνου μιᾶς παρόμοιας ὥρας ἔτρεξε π' ἔδωσε τὸ κομψὸ ἀνθογυάλι τοῦ παιδιοῦ της.

Νὰ τὸν ἤλιο!

Τὰ μπλὲ ματάκια στέγνωσαν, τὰ χειλάκια γέλασαν κι' ὅλο τὸ μικροσκοπικὸ κορμάκι ἀναγάλλασε ἀπὸ εὐτυχίαν.

Τὰ μπρατσάκια τὰ παχουλὰ ἐτέντωσαν· ὅλο τὸ παιδάκι ἐστηρίχτηκε στὲς μυτίτσες τῶν κουκλίστικων γοδιῶν γιὰ νὰ φτάση καὶ νὰ φιλήση τὴ μαμά, κι' ἕνα χαριτωμένο ἀνεχτίμητο «Μαμά μου, σ' ἀγαπῶ» ἐβγῆκε ἀπ' ὅλη τὴ μικρὴ ψυχὴ τοῦ μικροῦ.

Δὲν πέρασε πολὺ ὥρα καὶ τὸ ἀκριβὸ εὐκολόσπαστο στολίδι τῆς κομψῆς ἐταζέρας, ἤλασε σ' ἀγνώριστα, ἄχρηστα κομμάτια.

Τὸ παραμῦθι ἐδῶ τελειώνει.

Ἤτανε ἡ ψυχή μου, τὸ μικρούτσικο εὐκολόσπαστο ἀνθογυάλι στὰ χέρια ἑνὸς μικροῦ παιδιοῦ. Στὰ χέρια Σου.

LALO DE CASTRO

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΟΛΑΝΑΚΗΣ

ΑΚΡΑΝ τῆς τύρβης, παρὰ τὴν ἀγαπητήν του τὴν ἤρεμον ἀκτὴν τῆς Μουνυχίας ἔσβυσε σχεδὸν λησμονημένη μία δόξα τῆς νεοελληνικῆς τέχνης, ὁ Κωνσταντῖνος Βολανάκης. Ἦτο ἀναμφισβητήτως ὁ κορυφαῖος τῶν Ἑλλήνων θαλασσογράφων. Ἠσθάνθη ἐν τῇ ψυχῇ τὴν Ἑλλ. φύσιν, τὴν θάλασσαν τὴν Ἑλληνικήν, τὴν ἐξόχως ποιητικὴν καὶ τὴν ἀπετύπωσεν εἰς τὰς ποικίλας αὐτῆς ἀποχρώσεις μὲ ὅλα της τὰ μυστικὰ κάλλη, μὲ τὸ ὑπέροχον μεγαλεῖον της. Καὶ ἄλλοι προσεπάθησαν ν' ἀποδώσουν διὰ τοῦ χρωστῆρος τὴν Ἑλληνικὴν αὐτὴν θάλασσαν· ἀλλὰ κανεὶς δὲν προσήγγισεν εἰς τοῦ Βολανάκη τὴν δύναμιν καὶ τὴν αἴσθησιν καὶ τὴν τέχνην. Οἱ πίνακες τοῦ Βολανάκη θὰ παραμείνουν ὡς αἱ ὡραιότεραι θαλασσογραφίαι τῆς νεωτέρας ἐν Ἑλλάδι τέχνης, ὡς τὰ γνησιώτερα καὶ τὰ περικαλλέστερα ἐγκαλλωπίσματα αὐτῆς, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ὡς διδάγματα τέχνης καὶ πρότυπα διὰ τοὺς μεταγενεστέρους ζωγράφους μας.

Ὁ Βολανάκης, μία φύσις ἐξόχως ἀγαθὴ καὶ μία ἱκανότης ἐξόχως καλλιτεχνική, παρῆγε τὰ ἔργα του χωρὶς κόπον διότι ἠσθάνετο, διότι ἤξευρε πῶς ἔπρεπε νὰ βλέπῃ τὴν θάλασσαν, εἰσέδυεν εἰς τὰ ἀνήσυχα στέρνα της, εἶχε τὴν ἀντίληψιν γοργὴν καὶ τὴν ἐκτέλεσιν σταθεράν. Ἡ θάλασσα ἡ γαληνιαία καὶ ἡ τρικυμιῶσα, τὰ χαριτωμένα ἀκρογιάλια καὶ οἱ ἀπότομοι βράχοι, αἱ ἁλιευτικαὶ λέμβοι καὶ αἱ παραλίαι, αἱ ἀρχαῖαι νῆες καὶ ἡ ἁρμάδες τῆς ἐπαναστάσεως, ἀπόψεις γαλήνης καὶ ἐπεισόδια ναυμαχιῶν, νύκτες καὶ χαράγματα, ἐλάμβανον διὰ τῆς χειρὸς τοῦ Βολανάκη ἐπὶ τῆς ὀθόνης ψυχὴν καὶ ἔκφρασιν· πολλοὶ πίνακές του εἶνε ὁλόκληρα ποιήματα καὶ ἄλλοι ἐξ αὐτῶν σελίδες ἱστορικαὶ παλλόμεναι.

Ὁ Βολανάκης εἰργάσθη διὰ τὴν τέχνην ἀδιαλείπτως, ἀπὸ νεαρᾶς ἡλικίας μέχρι προκεχωρηκότος γήρατος. Καί τοι ὁ βίος του δὲν ὑπῆρξε ῥόδινος— βιος Ἕλληνος καλλιτέχνου! —καίτοι περιεσπᾶτο συχνὰ ὑπὸ οἰκογενειακῶν περιπετειῶν, καίτοι τὸ περιβάλλον ἦτο ἀπογοητευτικόν, ἐν τούτοις καρτερικῶς ἠγωνίσθη τὸν καλὸν ἀγῶνα καὶ ἐν τῇ σιγῇ ἥτις περιέβαλε τὸν θάτατον του συμβολίζεται ἡ ἠρεμία τοῦ πνεύματός του. Δύναταί τις νὰ εἴπῃ ἐν κυριολεξίᾳ ὅτι ἐκοιμήθη τὸν ὕπνον τοῦ δικαίου. Προσηνής, ὁμιλητικός, μειδιῶν καὶ ἀνεκδοτολογῶν, χωρὶς συναδελφικὰς μικροραδιουργίας ἢ ἰδιοτροπίας ἐπιδεικτικάς, φιλήσυχος, ἔβλεπε ἀπὸ τὴν εὔθυμον ὄψιν τὴν ζωήν, καίτοι συνήντα ἀκάνθας πολλάκις αἰχμηράς.

Ἐγεννήθη ἐν Ἡρακλείῳ τῆς Κρήτης τὴν 17 Μαρτίου 1837, ἐκ πατρὸς ἔλκοντος τὴν καταγωγὴν ἐκ Σάμου. Τὰς σπουδάς του ἐπεράτωσεν εἰς τὸ Γυμνάσιον Σύρου, ἐν ἔτει δὲ 1856 μετέβη εἰς Τεργέστην προσληφθεὶς ὑπὸ συγγενοῦς του εἰς ἐμπορικὸν κατάστημα. Ἀλλ' ἐν τῷ Βολανάκῃ ἐνυπῆρχεν ὁ πρὸς τὴν τέχνην ἔρως καί, μετὰ τεσσάρων ἐτῶν ἐμπορικὴν ζωήν, ἀπῆλθεν εἰς Μόναχον εἰσελθὼν διὰ διαγωνισμοῦ εἰς τὴν αὐτόθι καλλιτεχνικὴν σχολήν.

Ὁ Βολανάκης ὑπῆρξεν εὐτυχὴς εἰς τὰς σπουδάς του, καθοδηγηθεὶς ἀπὸ τὸν διδάσκαλον Πιλότι. Μετὰ τὰς σπουδάς του ἐγκατεστάθη εἰς Τεργέστην ἔνθα διέμεινεν μέχρι τοῦ 1884, ὅτε τῇ προτροπῇ τοῦ συγγενοῦς του μακαρίτου ἰατροῦ Ἀφεντούλη ἐγκατεστάθη εἰς Πειραιᾶ, ἔνθα καὶ ἔμεινε μέχρι τῆς ὑστάτης πνοῆς. Μόλις ἀφίκετο εἰς Πειραιᾶ, διωρίσθη καθηγητὴς εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον Ἀθηνῶν, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐδίδαξε μέχρι ἐσχάτων, ὅτε ἀπεχώρησεν ἕνεκα λόγων ὑγείας.

Τὰ ἔργα τοῦ Βολανάκη εἶνε πολλά. Τὸ πρῶτον ἔργον του, ὅπερ καὶ κατέστη ὀνομαστόν, εἶνε ἡ «Ναυμαχία τῆς Λίσσης» γραφεῖσα τῷ 1868· παριστᾷ τὸ αὐτοκρατορικὸν πλοῖον ναυμαχοῦν. Ἐκτεθὲν ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Αὐστριακῆς καλλιτεχνικῆς Ἑταιρείας εἰς Βιέννην ἠξιώθη βραβείου, τὸ ἠγόρασεν δὲ ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας ἀντὶ τετρακισχιλίων φιορινίων. Ὁ «Νέος Ἐλεύθερος τύπος» μακρὰν ἐπαινετικὴν ἐδημοσίευσε τότε κριτικήν. Ἐκ τῶν ἄλλων ἔργων του ἐβραβεύθη ἐπίσης, ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ Μονάχου, ἡ «Πυρπόλησις τῆς Τουρκικῆς ναυαρχίδος ὑπὸ τοῦ Κανάρη» (ἀγορασθεῖσα ὑπὸ πλουσίου Ἄγγλου), ἡ «Ναυμαχία τοῦ Τράφαλγαρ» ἀγορασθεῖσα ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ Λονδίνου, ἡ «ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχία» ἥτις ἀνάκειται ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν Ναυτικῶν, κοσμοῦσα τὴν αἴθουσαν τοῦ ὑπουργοῦ. Ἐκ τῶν γνωστοτέρων ἐπίσης ἔργων του εἶνε ἡ «Ἔξοδος τοῦ Ἄρεως», ἡ «Ἐπάνοδος τῶν Ἀργοναυτῶν», πλεῖσται δὲ εἶνε αἱ θαλασσογραφίαι του αἱ εἰλημμέναι ἐκ τῆς Πειραϊκῆς ἀκτῆς.

Ὅπως ἔζησεν, οὕτω καὶ ἐκηδεύθη ὁ συμπαθέστατος καλλιτέχνης. Ἠρέμα, χωρὶς κανεὶς σχεδὸν νὰ τὸ ἐννοήση. Ὁ Νιρβάνας ἔγραψε περὶ τῆς κηδείας του: «Ἦτο σπαραγμὸς· πέντε ἄνθρωποι ἀκολουθοῦσαν τὴν κηδείαν του». Τὸ γεγονὸς θὰ ἔκαμεν ἴσως ἔκπληξιν, ἀλλ' εἰς ἡμᾶς καμμίαν· ἀπ' ἐναντίας ἀποροῦμεν πῶς ἦσαν πέντε καὶ δὲν ἦσαν τρεῖς οἱ ἀκολουθοῦντες. Καὶ ἄλλοτε μᾶς ἐδόθη ἀφορμὴ ἀπ' αὐτῶν ἀκριβῶς τῶν στηλῶν νὰ ταλανίσωμεν τὴν τύχην τῶν λογίων καὶ τῶν καλλι-

τεχνῶν μας καὶ τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀστοργίαν τῆς τε ἐπισήμου ἀρχῆς καὶ τῆς κοινωνίας. Ὅταν ἀπέθανεν ὁ Γερμανὸς ζωγράφος Μέντζελ ἡγεμονικαὶ ἀπεδόθησαν εἰς τὸν νεκρόν του τιμαί· ἐδῶ οἱ καλλίτεροι καλλιτέχναι μας θνήσκουν ἄσημοι, χωρὶς καμμίαν ἐκδήλωσιν ἐπισήμου συμμετοχῆς εἰς τὸ πένθος. Ὅλαι αἱ τιμαὶ ἐπιφυλάσσονται εἰς τραπεζίτας ἢ πολιτευομένους· δι᾽ αὐτοὺς σωρεύονται στέφανοι καὶ κινητοποιοῦνται στρατεύματα, καὶ παρατάσσονται σχολεῖα, καὶ ξεσκονίζονται ρενδικόται, καὶ ἐκπέμπονται σαλπίσματα, καὶ ἐκδίδονται ψηφίσματα, καὶ συνωστίζονται περίεργα τὰ πλήθη. Οἱ καλλιτέχναι μας θνήσκουν ὅπως καὶ τὰ ἄνθη ἀθορύβως, χωρὶς ἐπίδειξιν· ἡ κοινωνία ἥτις ἐν τῇ ζωῇ ἀγνοεῖ τὴν ὕπαρξίν των, δὲν εἶνε δυνατὸν βέβαια νὰ συγκινηθῇ διὰ τὸν θάνατόν των· οἱ καλλιτέχναι εἶνε τόσῳ πτωχοὶ τόσῳ ταπεινόφρονες!

Κ᾽ ἐν τούτοις ὁ Βολανάκης ἦτο ἱκανότης καλλιτεχνικὴ πρώτης τάξεως· δι᾽ αὐτὸ ἴσως ὑπῆρξαν ἐφημερίδες αἵτινες οὔτε εἰς τὰ κοινωνικὰ δὲν ἀνήγγειλαν τὸν θάνατόν του, ἄλλαι δὲ αἵτινες πρό τινος ἐδημοσίευσαν εἰς τρεῖς ἀπόψεις τὸν Παπαμικρόπουλον δὲν ἠξίωσαν τῆς τιμῆς νὰ δημοσιεύσουν οὔτ᾽ ἓν σκίτσο τῆς μορφῆς τοῦ Βολανάκη.*) Ἀλλὰ καὶ τί νὰ εἴπῃ τις καὶ διὰ τὴν Ἐθνικὴν ἀλλ᾽ ἑρμητικῶς κλειστὴν Πινακοθήκην μας, ἥτις δὲν ἐπρόλαβε ν᾽ ἀγοράσῃ οὔτε ἓν ἔργον του;

Ὁ βασανισθεὶς ἐν τῇ ζωῇ καλλιτέχνης ἀναπαύεται ἤδη πλησίον τῆς λατρευτῆς του θαλάσσης· ἔστω ἡ ἀνάπαυσίς του ἀδιατάρακτος. Ὁ Βολανάκης ἂν ἀπέθανε σήμερον, θὰ ζήσῃ ἐν τῇ τέχνῃ ἀκριβῶς ἀπὸ σήμερον καὶ θὰ ζήσῃ πολὺ περισσότερον ἀπὸ πολλοὺς ἄλλους ἐκλιπαρήσαντας τὰ θωπεύματα τῆς φήμης.

ΔΙΚ.

**) Προσωπογραφίαν τοῦ Βολανάκη ἐδημοσίευσεν ἡ «Πινακοθήκη» ἐν τόμῳ Β΄. σελ. 240. Πρὸς τούτοις ἐδημοσίευσε καὶ τὰ ἑξῆς ἔργα του: Ἡ ἐπάνοδος τῶν Ἀργοναυτῶν. — Ἡ ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχία. — Πυρπόλησις τουρκικῆς ναυαρχίδος. — Ἡ ἔξοδος τοῦ Ἄρεως. — Παλίρροια.*

❖ ❖ ❖ ❖

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Ἡ πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Παλαιολόγου ἐπιτροπὴ ἐξέδωκε προκήρυξιν διαγωνισμοῦ, καθ᾽ ἣν μέχρι τῆς 2 Ἰουνίου 1908 δέον οἱ διαγωνισθησόμενοι νὰ ἀποστείλωσι τὰ προπλάσματα εἰς Ρώμην. Ἡ ἑλλ νόδικος ἐπιτροπὴ εἶνε ὀκταμελής. Τὸ α΄. βραβεῖον εἶνε 5,000 δρ. τὸ β΄. 2,000 καὶ τρία ἄλλα ἐκ 1,000 ἕκαστον.

Σχετικῶς πρὸς τὴν προκήρυξιν ἐλάβομεν παρὰ γνωστοῦ καλλιτέχνου τὴν ἑξῆς ἐπιστολήν, ἀπηχοῦσαν τὴν γνώμην ὅλων τῶν ἐν Ἀθήναις γλυπτῶν.

Φίλε κ. Διευθυντά,

Ἡ «Πινακοθήκη» ὡς περιοδικὸν εἰδικῶς καλλιτεχνικὸν θὰ θελήσῃ, εἶμαι βέβαιος, νὰ φιλοξενήσῃ μίαν διαμαρτυρίαν, νὰ υἱοθετήσῃ ἓν παράπονον καλλιτέχνου, ὅστις πιθανὸν νὰ μὴ εἶνε διάσημος, ἀλλ᾽ εἶνε τοὐλάχιστον Ἕλλην. Πρόκειται διὰ τὸν πολυβασανισμένον ἀνδριάντα τοῦ Παλαιολόγου, ὅστις ἐπέπρωτο καὶ ἐν αὐτῇ τῇ προκηρύξει τοῦ διαγωνισμοῦ νὰ εἶναι ἀτυχής. Ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ ἀνδριάντος ἀποτελουμένη ἀπὸ καλοὺς καγαθοὺς ἄνδρας, καὶ δὴ βουληφόρους, ἀλλὰ μὴ ἔχοντας πολὺ φιλικὰς σχέσεις μὲ τὴν ἀληθινὴν τέχνην, ἐξέδωκε ἕνα φετφᾶν. Ἡ προκήρυξίς της εἶνε ἀπ᾽ ἀρχῆς μέχρι τέλους ἐλαττωματική, τὴν διέπει πνεῦμα ξενομανίας καὶ καθιεροῖ ὅρους δυσεφαρμόστους.

Θὰ φανῶ σύντομος.

1) Ὁ διαγωνισμὸς θὰ εἶνε διεθνής. Δύνανται δηλονότι νὰ μετάσχουν καὶ ξένοι καλλιτέχναι. Ἴσως θεωρηθῇ τοῦτο προσβλητικὸν διὰ τοὺς Ἕλληνας καλλιτέχνας, ὧν τίθεται ἐν ἀμφιβολίᾳ ἡ ἀξία. Ἀλλὰ ὁ σπουδαιότερος λόγος δι᾽ ὃν δὲν ἔπρεπε νὰ μετάσχουν ξένοι εἶνε ὅτι ἀδύνατον ἕνας Βέλγος, ἢ Ἰταλός, ἢ Γερμανός, ἢ Γάλλος νὰ **αἰσθανθῇ** *τὴν ἑλληνικὴν ψυχήν, νὰ συμβολίσῃ εἰς τὴν μορφὴν τοῦ Παλαιολόγου τὰ αἰσθήματα τοῦ Γένους, νὰ νοήσῃ τί ἐστι Παλαιολόγος καὶ μάλιστα διὰ τοὺς νεωτέρους Ἕλληνας. Τὸ ἔργον τοῦ ξένου μπορεῖ νὰ εἶνε τεχνικόν, ἴσως ἀριστούργημα ἀλλὰ δὲν θὰ εἶνε ἑλληνικόν, δὲν θὰ μᾶς ἐμπνέει τίποτε, θὰ εἶνε κάτι τι παρείσακτον. Δὲν πρόκειται περὶ ἁπλοῦ ἀνδριάντος, ἑνὸς εὐεργέτου ἢ στρατηγοῦ ἢ ποιητοῦ. Ἄγαλμα Κωνσταντίνου Παλαιολόγου σημαίνει* **ἰδέαν**, *εἶνε* **σύμβολον**, *ἐκπροσωπεῖ τὰ παθήματα γενεῶν, τὰ ἰδεώδη μιᾶς φυλῆς. Ἄνθρωπος ποῦ δὲν ἔζησε εἰς τὸν λαὸν αὐτόν, δὲν δύναται νὰ νοιώθῃ μέσα του τὸ αἴσθημα ἑνὸς ἰδιαιτέρου πατριωτισμοῦ καὶ συνεπῶς ὁ ξένος γλύπτης θὰ εἶνε ἀδύνατον νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὸ ἄγαλμα τὴν ψυχήν, ἡ ὁποία πρέπει νὰ ἐνυπάρχῃ. Ἀλλ᾽ ἡμεῖς δὲν ἔχομεν ἀνάγκην ἀριστοτεχνημάτων, ἀλλὰ ἐνισχύσεως τῆς* **ἐθνικῆς** *ψυχῆς. Ἀλλὰ οὔτε περὶ ἀριστουργήματος δυνάμεθα νὰ ἐλπίζωμεν. Ἐπειδὴ ξένοι θὰ διαγωνισθοῦν ἄρα θὰ ἔχωμεν ἀριστουργήματα; Ξένοι γλύπται τρίτης καὶ τετάρτης τάξεως θὰ λάβουν μέρος, μὲ τὴν γλίσχρον ἀμοιβὴν καὶ μὲ τοὺς περιορισμοὺς τῆς ἐμπνεύσεως καὶ τῆς ἐκτελέσεως. Ἀλλὰ καὶ ὀνομαστοὶ καλλιτέχναι ἂν κατέλθουν εἰς τὸν διαγωνισμόν, ποῖος μᾶς ἐγγυᾶται ὅτι δὲν θὰ ἐπαναληφθῇ τὸ πάθημα τῆς «Ἑλλάδος στεφούσης τὸν Βύρωνα», τῆς γνωστῆς παραμίνας δηλ. τοῦ Ζαππείου;*

Ἀλλ᾽ ἡ ξενομανία ἐπεκτείνεται. Ξένοι θὰ κρίνουν τὰ ἔργα καὶ δὴ ἀββάδες καὶ ἀρχαιολόγοι. Ἀλλὰ τί σχέσιν ἔχει ἡ ἀρχαιολογία μὲ τὴν τέχνην. Ἐχάθησαν καλλιτέχναι ξένοι ὑπέροχοι νὰ κρίνουν; Ἂς ὑπῆρχον καὶ δύο τρεῖς ἱστορικοί, διὰ νὰ κρίνουν τὸν ἱστορικὸν δηλ. τὸν Βυζαντινὸν χαρακτῆρα τοῦ ἔργου· ὁ Στρυγόφσκη καὶ ὁ Λάμπρος ἤρκουν. Καὶ τὰ ἔργα θὰ σταλοῦν εἰς Ρώμην. Ἀλλὰ τὰ ἔργα στελλόμενα εἰς Ρώμην (δαπάναις τῶν καλλιτεχνῶν . . . Ὢ μεγάπλουτοι Ἕλληνες καλλιτέχναι, ἑτοιμασθῆτε νὰ νηστεύσετε διὰ τὰ ναῦλα!) ὑπόκεινται εἰς καταστροφήν· πολὺ ἐνδεχόμενον νὰ σπάσουν, ἐνῷ οἱ κριταὶ ἐρχόμενοι εἰς Ἀθήνας ὄχι μόνον δὲν ὑπάρχει φόβος νὰ σπάσουν, ἀλλὰ καὶ θὰ ὠφεληθοῦν εἰς τὴν ὑγείαν των.

2) Ἡ ἐπιτροπὴ ὁρίζει λεπτομερῶς τὴν στάσιν τοῦ ἀνδριάντος. Ὁ Παλαιολόγος πρέπει ὡρισμένως νὰ εἶνε πεζός, ὄρθιος, μὲ γυμνὸν τὸ ξίφος καὶ εἰς τοὺς πόδας του νὰ κεῖται νεκρὸς γενίτσαρος.

Ζηλεύω, μὰ τὴν ἀλήθειαν, τὴν ὑστεροφημίαν τοῦ . . . γενιτσάρου. Δόξα ποῦ δὲν θὰ τὴν ἐπερίμενε, νὰ μαρμαρωθῇ καὶ αὐτὸς μετὰ τόσους αἰῶνας! Ἀλλ᾽ ὁ τοιοῦτος καθορισμὸς τοῦ ἀνδριάντος εἶνε κτύπημα ἀγενέστατον κατὰ τῆς καλλιτεχνικῆς ἐμπνεύσεως Ἑλλήνων καὶ ξένων καλλιτεχνῶν. Εἶνε ἕνας περιορισμὸς ὁ ὁποῖος οὐδαμῶς δικαιολογεῖται· ἂν θέλετε; εἶνε καὶ σόλοικος· διότι ὅταν γίνεται διαγωνισμὸς καὶ συνεπῶς θὰ εἶνε πολλοὶ οἱ τεχνῖται, θὰ εὑρεθῇ ἐπὶ τέλους καὶ μία ἔμπνευσις ἐξασφαλίζουσα καὶ τὰ γοῦστα τῆς ἐπιτροπῆς. Ἀλλ᾽ ἡ τέχνη σήμερον εἶναι ἔμπνευσις καὶ πρωτοτυπία. Ἠδύνατο ἡ ἐπιτροπὴ νὰ κάμῃ ὑπομνήσεις ἀφορώσας τὴν ἱστορίαν τοῦ ἐνδύματος λ. χ. τῆς φυσιογνωμίας, ἀλλὰ βοηθητικῶς καὶ ἐν τῷ δικαιώματι τῆς ἱστορικῆς ἀκριβείας, ἂν καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην τεκμήρια μόνον ἔχομεν. Ἀλλὰ ἡ στάσις, τὸ σύνολον ἔπρεπε νὰ ἀφεθῇ εἰς τὸν καλλιτέχνην. Ἂν ὑπάρχῃ πρᾶγμα ποῦ δὲν ἐπιδέχεται δεσμὰ εἶνε ἡ τέχνη. Ἡ προκήρυξις φαίνεται ἀπευθυνομένη, οὐχὶ πρὸς καλλιτέχνας, ἀλλὰ πρὸς ἐργολάβους μαρμαρογλύπτας, ὁμοιάζουσα τὰς προκηρύξεις δημοπρασίας, τὰς ἐν τῇ «Ἐφημ. τῆς Κυβερνήσεως» δημοσιευομένας.

Ἐπίσης «ἐπιτάσσεται» ἡ ἐκτέλεσις τῶν χαλκίνων (διατί;) ἀναγλύφων, ἤτοι ἡ τελευταία μετάληψις τοῦ Αὐτοκράτορος, ἡ νυκτερινὴ ἐπιθεώρησις τῶν τειχῶν, ἡ τελευταία λιτανεία καὶ ὁ θάνατος τοῦ μεγαλομάρτυρος. Καὶ χωρὶς νὰ τὰ ἐπιβάλλῃ ἡ προκήρυξις, βεβαίως τὰ σημεῖα αὐτὰ τοῦ μεγάλου δράματος τοῦ 1453 θὰ ἐξέλεγεν οἱοσδήποτε γλύπτης.

Ἡ ἐπιτροπὴ εἶνε πρὸς τούτοις γενναιόδωρος.

Πέντε βραβεῖα ἀπονέμει «τιμῆς ἕνεκεν», ἀποξενοῦσα ὅμως τὸν καλλιτέχνην ἀντὶ πινακίου φακῆς ἀπὸ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου. Θὰ πάρῃ δηλ. ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ βραβευθησομένου τὸ πρόπλασμα καὶ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τὸ παραδώσῃ πρὸς ἐκτέλεσιν εἰς ὁποιονδήποτε μαρμαρᾶν, ὅστις τυχὸν θὰ μειοδοτήσῃ.

Πρὸς τούτοις καθιεροῦνται δύο διαγωνισμοὶ οἵτινες ἔχουν τοῦτο τὸ παράδοξον. Διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ πρώτου προπλάσματος ἑνὸς μέτρου ὕψους δίδεται τῷ καλλιτέχνῃ προθεσμία 11 μηνῶν, διὰ τὸ πρόπλασμα δὲ τῶν τριῶν μέτρων, 4 μῆνες!

Ὑποθέτω ὅτι αὐτὰ ἀρκοῦν. Εἶνε τόσῳ εὔγλωττα!

Ὅλως ὑμέτερος **Ἕλλην καλλιτέχνης**

★

Οἱ κώδωνες μιᾶς τῶν ἐκκλησιῶν τῶν Παρισίων θὰ ἀναλυθοῦν καὶ δι᾽ αὐτῶν θὰ κατασκευασθῇ ὁ ἀνδριὰς τοῦ Ζολᾶ, ὅστις θὰ στηθῇ ἐπὶ τῆς θέσεως, τὴν ὁποίαν καταλαμβάνει σήμερον ἡ μέλλουσα νὰ καταδαφισθῇ ἐκκλησια.

★

Εἰς τὸ Μιλᾶνον θ᾽ ἀνεγερθῇ μετ᾽ ὀλίγον μεγαλοπρεπὲς μνημεῖον τοῦ Βέρδη, τὸ μεγαλείτερον ἐξ ὅλων ὅσα ἀνηγέρθησαν ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ πρὸς δικαιώνισιν τοῦ ὀνόματος τοῦ μεγάλου μουσουργοῦ. Κατόπιν διαγωνισμοῦ, ἐνεργηθέντος ἐν Μιλάνῳ, ἡ κατασκευὴ τοῦ μνημείου ἀνετέθη εἰς τὸν γλύπτην Καρμινάτι, ἕνα τῶν διασημοτέρων καλλιτεχνῶν τῆς σημερινῆς Ἰταλίας. Ἡ δαπάνη τοῦ μνημείου ὡρίσθη εἰς 125 χιλ. φράγκων, θὰ εἶνε δὲ ἕτοιμον τὸ ἔργον ἐντὸς τοῦ ἔτους 1911.

★

Αἱ Ἀμερικανικαὶ ἐφημερίδες [illegible] ποιοῦνται μνείαν τοῦ νεαροῦ Ἕλληνος ζωγράφου Ἐμμανουὴλ Καββάκου, ὅστις ἐπὶ τετραετίαν [illegible]εύσας ἐν τῇ καλλιτεχνικῇ σχολῇ τῆς Βαλτιμόρης, ἔλαβε δίπλωμα ζωγράφου, δεύτερος ἐλθὼν εἰς τὸν τελικὸν διαγωνισμὸν μεταξὺ ἑκατοντάδος Ἀμερικανῶν καὶ ἄλλων ξένων.

★

Ἡ καλλιτεχνικὴ ἑταιρεία Ἀθηνῶν ἤνοιξεν εἰς τὰ γραφεῖα της ἐν ὁδῷ Κριεζώτου 4 διαρκὲς καλλιτεχνικὸν πρατήριον, ἐπὶ εἰσόδῳ πεντηκονταλέπτῳ. Πωλοῦνται ἔργα Ἑλλήνων καλλιτεχνῶν, ἐκτεθέντα ἤδη εἰς προηγουμένας ἐκθέσεις.

★

Ὁ ἐν Καΐρῳ διαπρεπὴς καλλιτέχνης κ. Τσιριγώτης ἐπεράτωσε μεγάλην εἰκόνα παριστῶσαν Ἔρημον μετὰ σκηνῶν Βεδουΐνων καὶ δύο γυμνὰ γυναικεῖα (tableaux de genre).

★

Ἐν Παρισίοις μετὰ μεγάλης πομπῆς ἐγένοντο τ᾽ ἀποκαλυπτήρια τοῦ μνημείου τοῦ Ἰωσὴφ Γαριβάλδη.

★

Ἡ Ἑλληνικὴ καλλιτεχνικὴ Ἑταιρεία προεκήρυξεν ἀπὸ τοῦδε β΄. καλλιτεχνικὴν ἔκθεσιν ἐν τῷ Ζαππείῳ διὰ τὴν 25 Μαρτίου.

★

Μυστηριώδης ἐξαφάνισις πολυτίμων καλλιτεχνικῶν ἔργων ἔλαβε χώραν πρὸ ἡμερῶν ἐκ τῆς Καλλιτεχνικῆς Ἐκθέσεως τῆς Βενετίας. Πλεῖστα σπάνια καλλιτεχνήματα ἐξηφανίσθησαν μυστηριωδῶς, χωρὶς ν᾽ ἀντιληφθῇ κανεὶς πῶς καὶ τί ἀπέγειναν. Μία διάδοσις ἐντούτοις ἐκυκλοφόρησεν ὅτι τὰ καλλιτεχνήματα ἐπωλήθησαν ὑπὸ ὑπαλλήλων τῆς ἐκθέσεως εἰς τὸν γνωστὸν Ἀμερικανὸν ἑκατομμυριοῦχον Μόργαν ἀντὶ 500,000 δολλαρίων. Ἡ ἀστυνομία, ὑποπτευθεῖσα ὅτι δυνατὸν νὰ συνέβη τοιοῦτό τι προέβη εἰς αὐστηροτάτην ἔρευναν ἐπὶ τῆς θαλαμηγοῦ τοῦ Μόργαν ἐλλιμενισμένης εἰς Βενετίαν ἀλλ᾽ ἄνευ ἀποτελέσματος. Ὁ Μόργαν θεωρήσας τὸ τοιοῦτον ὡς προσβλητικὸν διεμαρτυρήθη πρὸς τὴν ἰταλικὴν Κυβέρνησιν.

Οἱ Ἰταλοὶ πιστεύουν ὅτι, ὁσάκις ἡ θαλαμηγὸς τοῦ Μόργαν «Πειρατὴς» ἐπισκέπτεται τοὺς ἰταλικοὺς λιμένας, τοὺς ἐπισκέπτεται διὰ ν᾽ ἀποκομίσῃ ὡς λάφυρον κανὲν καλλιτεχνικὸν ἔργον. Διὰ τοῦτο καὶ τὴν ἐξαφάνισιν τῶν καλλιτεχνημάτων τῆς ἐκθέσεως τὴν ἀποδίδουν εἰς τὴν ἐν Βενετίᾳ παρουσίαν τοῦ «Πειρατοῦ».

★

Εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Λούβρου συνέβη τὴν 24 Ἰουνίου πρωτοφανὴς βανδαλισμός. Εἷς νέος, μετρίου ἐξωτερικοῦ ὀνόματι Κουζὲν εἰσελθὼν ἐντὸς τοῦ παρισινοῦ μουσείου ἐξήγαγε μάχαιραν καὶ κατεκομμάτιασε μετὰ μανίας τὸν «Κατακλυσμὸν» τοῦ διασήμου ζωγράφου Πουσέν, εἰκόνα μεγάλης ἀξίας, ἀπὸ τὰ ἀριστουργήματα τῆς γαλλικῆς τέχνης. Ὅταν οἱ φύλακες τοῦ μουσείου ἀντελήφθησαν τὸ γεγονός, ἡ καταστροφὴ εἶχε συντελεσθῇ.

Ὁ μανιακὸς Βάνδαλος συλληφθεὶς εἶπεν, ὅτι στερούμενος χρημάτων ἐζήτησε τοιαῦτα ἀπὸ τὴν οἰκογένειάν του, ἡ ὁποία ὅμως δὲν τὸν ἠξίωσεν ἀπαντήσεως. Μὴ ἔχων λεπτόν, ἀπεφάσισε νὰ κάμῃ κάτι διὰ νὰ διεγείρῃ τὴν προσοχὴν τοῦ κόσμου, καὶ διὰ νὰ ἐκδικηθῇ τὴν κοινωνίαν. Καὶ ἔσχισε παρουσίᾳ πολλῶν ἐπισκεπτῶν τὴν εἰκόνα τοῦ Πουσέν.

Ἡ εἰκὼν ἐβλάβη σπουδαίως ἀπὸ τὰς 5—6 μαχαιριές, ἐλπίζεται ὅμως ὅτι ἡ βλάβη δὲν εἶνε ἀνεπανόρθωτος. Ὁ δράστης ἐκλείσθη εἰς φρενοκομεῖον.

★

*Τὸ ἔγκριτον Γαλλικὸν περιοδικὸν «***Mercure de France***», γράφον περὶ τῆς φιλολογικῆς ἐν Ἑλλάδι κινήσεως, κάμνει ἰδιαιτέραν μνείαν τῶν «βαρβάρων στίχων» τοῦ ἡμετέρου ποιητοῦ κ. Μαρτζώκη—ἐπάγεται δὲ τὰ ἑξῆς ἐν σχέσει καὶ μὲ τὸν Καρντοῦτσι, τὸν γράψαντα, ὡς γνωστόν, τὰ καλλίτερα ποιητικά του ἔργα εἰς βάρβαρον στίχον:*

«Οὐδεὶς ἐννοεῖ νὰ θέσῃ ἐκ παραλλήλου, ὅπως ἁρμόζει, τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ Καρντοῦτσι, προκειμένου περὶ ἀνακαινίσεως ἀρχαίων μέτρων, πρὸς τὴν τοῦ Μαρτζώκη.

«Ἄλλως τε ὁ Καρντοῦτσι ἔσχε καὶ προδρόμους, τὸν **Fantoni** *καὶ* **Rolli** *ἐνῷ, ἀπ᾽ ἐναντίας, ὁ Μαρτζώκης εἶνε ἀκριβῶς ὁ πρῶτος, ὅστις ἄνευ οὐδεμιᾶς μιμήσεως ἐπολιτογράφησεν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸν* **βάρβαρον στί-**

★ ΕΛΛ. ΘΕΑΤΡΟΝ ★

Θ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Θιασάρχης τοῦ «Ἀθηναίου».

χον, προσαρμόζων αὐτὸν εἰς τὴν ἰδιάζουσαν πλαστικότητα τῆς δημοτικῆς γλώσσης.

«*Δὲν νομίζομεν περιττὸν νὰ σημειώσωμεν τοῦτο, ὄχι μόνον πρὸς ἀπόδοσιν δικαιοσύνης, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀπόδειξιν ἀξιοσημειώτου ἱκανότητος τῆς δημοτικῆς γλώσσης, τοῦ νὰ δέχεται τὴν σφραγίδα τοῦ λατινισμοῦ, μένουσα συγχρόνως ἰσχυρῶς ἀτομική.*

«*Ἡ συλλογὴ τῶν* **Βαρβάρων Στίχων** *ἄλλως τε εἶνε ἀπὸ τὰ καλλίτερα ποιητικὰ προϊόντα τοῦ Μαρτζώκη*».

★

Ἀπέθανε τὴν 17 Ἰουλίου ἐν Παρισίοις ὁ ζωγράφος Théobald Chartran. Ἐγεννήθη εἰς Βεζανσὸν τῇ 20 Ἰουλίου 1849. Μαθητὴς τοῦ Cabanel ἐν τῇ Καλλιτεχνικῇ σχολῇ, ἔλαβε τὸ prix de Rome τῷ 1877, ἀπὸ τοῦ 1872 δὲ μετεῖχε τῶν ἐκθέσεων. Ἐκ τῶν ἔργων του τὰ κυριώτερα εἶνε Ἰωάννα Δ' Ἄρκ, Ἀγγελικὴ καὶ Ρογῆρος, ὁ Ἅγιος Σατουρνῖνος (ἐκκλησία τοῦ Σαμπιτῆ), ἡ Λαμπὰς (μουσεῖον Caen), ἡ Ὀλτασία τοῦ Ἁγ. Φραγκίσκου (μουσεῖον Carcassone), ὁ Μάρτυς Χριστιανὸς (μουσεῖον Besançon). Ἀλλὰ καὶ αἱ προσωπογραφίαι του διεκρίνοντο διὰ τὴν τέχνην, ὡς αἱ τοῦ Πάπα ΙΓ' ἥτις ἐβραβεύθη εἰς τὴν Παρισινὴν ἔκθεσιν τοῦ 1900 καὶ ἥτις ἔκαμε τὸν γῦρον τῶν Καλλιτ. Ἐκθέσεων, τοῦ Καρνὼ καὶ τῶν κυριῶν Μπραντίς, Σάρας Βερνάρ, Reichenberg.

Ὁ Chartran ἦτο τετιμημένος διὰ δύο παρασήμων καὶ τριῶν μεταλλίων.

Ὁ τέως πρόεδρος τῆς Γαλλ. Δημοκρατίας Λουμπὲ θελήσας ἄλλοτε νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Πρόεδρον τῆς Ἀμερικῆς Ροὶζβελτ ἀπέστειλε τὸν Σαρτρὰν νὰ γράψῃ τὴν εἰκόνα τῆς θυγατρός του. Ἔκτοτε ὁ Σαρτρὰν ἔγινε διάσημος καὶ πέραν τοῦ Ἀτλαντικοῦ, εἰς τρόπον ὥστε αἱ Ἀμερικανίδες νὰ καυχῶνται ὅτι ἀφήρπασαν τὸν μεγάλον προσωπογράφον ἀπὸ τοὺς Παρισίους.

Ἀπέθανεν εἰς Παρισίους ὁ γνωστότατος μυθιστοριογράφος Ἕκτωρ Μαλό. Τινὰ τῶν ἔργων του ἔχουν μεταφρασθῇ καὶ εἰς τὴν Ἑλληνικήν.

★

Κατὰ τὰς ἐφετεινὰς ἐξετάσεις τῶν μαθητῶν τῆς Καλλ. σχολῆς διεκρίθησαν:

Ἔλαβον πτυχίον οἱ τῆς 7ης τάξεως κ. Δ. Δήμας καὶ Ν. Γεννατᾶς πρῶτοι, Θ. Τριανταφυλλίδης δεύτερος καὶ Γ. Παπάζογλους τρίτος.

Προήχθησαν δὲ ἐκ μὲν τῆς 6ης τάξεως οἱ κ. κ. Σ. Παπαπαναγιώτου α' καὶ Θ. Μπραέσας β'. Ἐκ τῆς 5ης οἱ κ. κ. Ἄγγ. Θεοδωρόπουλος α' Φ. Τσίλλερ. Α. Λουκίδης. Σ. Παλάκος, ἐκ τῆς 4ης οἱ κ. κ. Χ. Καρζῆς α', Α. Παναγιώτου β', ἐκ τῆς 3ης οἱ κ. κ. Δ. Μπισκινόπουλος α' καὶ Α. Βενετᾶς β'· ἐκ τῆς 2ας οἱ κ. κ. Η. Διαμαντόπουλος καὶ Σ. Βακατάσης α', Γ. Γουναρόπουλος β' καὶ ἐκ τῆς 1ης τάξεως οἱ κ. κ. Μ. Μαγάκος καὶ Κ. Ἀρνιώτης α' καὶ Κ. Μπουκουβάλας β'.

Τμῆμα Πλαστικῆς: Ἀπεφοίτησαν ἐκ τῆς 7ης τάξεως οἱ κ. κ. Α. Θωμόπουλος ἐκ Κύπρου λαβὼν τὸ Χρυσοβέργειον βραβεῖον, Ε. Μαυρουδῆς, Α. Ἀνδρέου, Κοῦλα Στεφάνου, ἐκ τῆς 6ης προήχθησαν οἱ κ. κ. Γ. Ζευγώλης α' καὶ Ν. Καραϊκλίδης β', ἐκ τῆς 5ης Νικ. Καρακατσάνης α', καὶ Σ. Πρωτονοτάριος β', ἐκ τῆς 4ης Μ Τόμπρος α'. Π. Μαυρομαρᾶς β', ἐκ τῆς 3ης Δ. Δούκας α', καὶ Ι. Φρατζεσκίδης β', ἐκ τῆς 2ας Κ. Ἀρνιώτης α', Α. Κύρης β', καὶ ἐκ τῆς 1ης ὁ κ. Μ. Ἀθανασίου α'.

Τμῆμα Χαλκογραφίας: Προήχθησαν ἐκ μὲν τῆς 6ης τάξεως οἱ κ. κ Ξ. Βερνάρδος α', Ε. Βαρουξῆς β', ἐκ τῆς 5ης ὁ κ. Α. Πολυτσάκης, ἐκ τῆς 4ης ὁ κ. Ἄγγ. Θεοδωρόπουλος καὶ ἐκ τῆς 3ης ὁ κ. Α. Ζίζηλας.

★ Η ΕΛΛΑΣ ΕΝ ΤΗ ΞΕΝΗ ★

Ὁ Πρόξενος Α. ΣΒΟΡΩΝΟΣ

ΑΠΕΒΙΩΣΕ ἐν Φιλαδελφείᾳ ὁ καθηγητ. τῆς Ἀγγλικῆς φιλολογίας ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Πενσυλβανίας Ἀλβέρτος Σμίθ. Ἦτο εἷς ἐκ τῶν ἀρίστων Σαιξπηριστῶν τῆς Ἀμερικῆς, ρήτωρ δεινὸς πολλάκις ἀντιπροσωπεύσας τὴν Ἀμερικὴν εἰς διάφορα ἐν Εὐρώπῃ ἐπιστημονικὰ Συνέδρια.

Ὁ Σμίθ ἠγάπα τὴν Ἑλλάδα καὶ πρὸ εἰκοσαετίας ἐπεσκέφθη τὰς Ἀθήνας, ἔγραψε δὲ διάφορα ἄρθρα περὶ τῶν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν μεταφράσεων τοῦ Σαίξπηρ καὶ κριτικὴν καὶ ἱστορικὴν μελέτην περὶ «Ἅμλετ» χάριν τῆς Ἑλληνικῆς μεταφράσεως τοῦ κ. Μιχ. Δαμιράλη μεθ' οὗ ὁ Σμίθ συνεδέετο διὰ φιλίας.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Μελέτη.— *Δημοσιεύεται σημείωμα περὶ τῆς ἁρπαγῆς τῆς Ἀφροδίτης τῆς Μήλου, εὑρεθὲν ἐν τοῖς χειρογράφοις τοῦ μακαρίτου Ἀντωνίου Μηλιαράκη.*

Ἀμερικὴ καὶ Ἀμερικανοί.— *Ὑπὸ Ν. Γκορτζῆ. 87ον βιβλίον τοῦ Συλλόγου τῶν Ὠφελίμων βιβλίων. Ἀπεικόνισις τῆς Βορειαμερικανικῆς Συμπολιτείας. Πολύτιμος ὁδηγὸς διὰ τοὺς μετανάστας.*

Καὶ αἱ Κυκλάδες δὲν ὑπελήφθησαν εἰς τὴν ἡμερολογιακὴν κίνησιν, χάρις εἰς τὸν κ. Τ. Ζευγώλην. Τὸ **«Κυκλαδικὸν Ἡμερολόγιον»** *περιλαμβάνει ἐκτὸς τῆς φιλολογικῆς ὕλης, ἧς ἱκανὸν μέρος ὀφείλεται εἰς τὸν λόγιον ἐκδότην, καὶ μελέτας ἀναφερομένας εἰς τὴν ἱστορίαν, τοπογραφίαν, ἠθογραφίαν καὶ ἀρχαιολογίαν τῶν Κυκλάδων νήσων. Οἱ συνεργάται του — καὶ αὐτὸ εἶνε μία ὡραία πρωτοτυπία — εἶνε Κυκλαδῖται, διακρίνονται δὲ τὰ ὀνόματα τῶν κ. κ. Μωραϊτίδου καὶ Προβελεγγίου.*

Ἡ Ἀγέννητη.— *Ἔν ὄνειρον ἐξωτικὸν εἰς φιλοσοφικοὺς μᾶλλον ἢ ποιητικοὺς στίχους. Ἡ ἔμπνευσις τοῦ φίλου Πολυβίου Δημητρακοπούλου ἀφθονεῖ καὶ εἰς τὸ ἔργον αὐτό, τὸ ὁποῖον ἂν καὶ μεταφυσικόν, δὲν εἶνε καθόλου συμβολικόν, δηλ. μαλλιαρόν. Εἶνε ἕνας ὕμνος ἀγνώστου μορφῆς, ἡ ὁποία ἀνήκει εἰς τοὺς αἰθέρας, ἑνὸς πλάσματος γεμάτου φῶς, πνεῦμα, ἔλξιν. Εἶνε ἡ μορφὴ αὐτὴ μία ἰδέα, ἓν ὄνειρον καὶ ὁ ποιητὴς παρακολουθεῖ μὲ παλμοὺς τὴν ἐμφάνισιν αὐτῶν, ἡ ὁποία τὸν μεθύει καὶ ἐν αὐτῇ τῇ κλίνῃ τοῦ θανάτου. Ἡ ἔκδοσις εἶνε ἐξόχως καλλιτεχνική, ὀφειλομένη εἰς τὴν φιλομουσίαν τοῦ κ. Η. Καββαδία, ἐκοσμήθη δὲ δι' ὡραίων εἰκόνων ὑπὸ τοῦ κ. Ἀριστέως.*

Ἀγγέλλονται.

Χριστιανικὴ ἀνθοδέσμη *ὑπὸ Ι. Πρωτοπαπᾶ, γυμνασιάρχου Μεσσήνης.*

Ἀθηναϊκαὶ ἡμέραι *ὑπὸ Σπυρ. Παγανέλη.*

«Σημερώνει». *Περιοδικὸν μηνιαῖον. Ἡ ἀγαπητή συνεργάτις μας δεσποινὶς Lalo de Castro ἀγγέλλει τὴν ἐν Ἡρακλείῳ τῆς Κρήτης ἔκδοσιν περιοδικοῦ νεωτεριστικῶν ἀρχῶν. Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται παρ' ἡμῖν.*

Τὸ σύστημά μου. *Τὸ περίφημον περὶ γυμναστικῆς βιβλίον τοῦ Δανοῦ Ι. Μύλλερ.*

Ὁ κ. Ν. Ἰγγλέσης ἀγγέλλει νέαν διὰ τὸ προσεχὲς ἔτος ἔκδοσιν τοῦ **«Ὁδηγοῦ τῆς Ἑλλάδος».**

«Ἑλληνικὴ ἐπιθεώρησις». *Μηνιαῖον περιοδικὸν ὑπὸ τῆς δεσποινίδος Εὐγενίας Ζωγράφου ἐκδοθησόμενον ἀπὸ 1ης Σεπτεμβρίου.*

«Κινηματογράφος». *Ἑβδομαδιαία σατυρικὴ ἐφημερίς. Διευθυντὴς ὁ κ. Χαρ. Ἄννινος.*

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ ΜΑΣ

Θ. Οἰκονόμου.— *Ὁ πρώην διευθυντὴς τῆς σκηνῆς τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου κ. Θ. Οἰκονόμου, τὸν ὁποῖον ηὐτύχησε νὰ ἔχῃ διὰ τὴν ἐφετεινὴν θερινὴν περίοδον διευθυντὴν τὸ θέατρον «Ἀθήναιον», εἶνε γνωστὸς ἀπὸ τὴν καλλιτεχνικὴν ἐργασίαν του ἥτις ἄφησεν ἐποχὴν εἰς τὸ Βασιλικὸν Θέατρον, καὶ διὰ τὴν αἰσθητικήν, τὴν ἀκαδημαϊκὴν διδασκαλίαν του πρὸς τοὺς ἠθοποιούς του, καὶ διὰ τὴν γερμανικὴν καλαισθητικὴν ἐπιμέλειαν τῆς σκηνοθετικῆς του τέχνης, καθὼς καὶ διὰ τὴν φωτεινὴν ἀντίληψίν του διὰ τὰ ἔργα τὰ θεατρικά, ἰδικά μας καὶ ξένα, κλασικὰ καὶ νεωτεριστικά, τὰ ὁποῖα μᾶς ἐπαρουσίασεν ὁλοζώντανα καὶ πραγματικὰ ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ Βασιλικοῦ.*

Κωνδτ. Σβορῶνος.— *Δικαστὴς ἐν τῷ δικαστηρίῳ τοῦ Γεν. Προξενείου τῆς Ἀλεξανδρείας, ἐπέσυρε τὴν γενικὴν ἐκτίμησιν διὰ τὸ ἀκέραιον τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ. Ὡς πρόξενος ἐν Τύνιδι, ἀπὸ τοὺς ἡρωϊκοὺς σπογγαλιεῖς μας ἀπεκλήθη λυτρωτὴς αὐτῶν, διότι ἀπήλλαξεν αὐτοὺς ἀπὸ βαρυάτης φορολογίας· εἰσήγαγε τὴν νεοελληνικὴν ἐν τοῖς Γαλλικοῖς Ἀυκείοις τῆς Τύνιδος καὶ κατόρθωσε νὰ καταργηθῇ ἡ ἐρασμιακὴ προφορά. Ἐν Βερατίῳ τῶν Ἰωαννίνων, διωργάνωσε θαυμασίως τὰ τῆς παιδείας, διετήρησε λαμπρὰς σχέσεις πρὸς τὰς Ὀθωμανικὰς ἀρχάς, καὶ ἐνῷ καθ' ὅλην τὴν Ὀθωμανικὴν Αὐτοκρατορίαν κατώρθωσαν νὰ εἰσχωρήσωσιν αἱ ξενικαὶ προπαγάνδαι καὶ νὰ γεννήσωσιν ἡμῖν μύρια ζητήματα, μόνον ἐν Βερατίῳ οἰκτρῶς ἀπέτυχον καὶ ὑπέστησαν πανωλεθρίαν. Ἐσχάτως ὁ κ. Σβορῶνος διωρίσθη εἰς Ἐλβασάνην τῆς Ἠπείρου.*

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ

Μοιραία.—*Γνωστοποιήσατέ μας τὴν διεύθυνσίν σας διὰ τὴν ἀποστολὴν τοῦ φύλλου.*

Συνδρομητή.—*Τοῦ Α.Ο.Δ Ο. ἡ ἔκδοσις διεκόπη προσωρινῶς.*

Ν. Σ. *Ἅγιον.—Τὰ φύλλα Ἰουνίου—Ἰουλίου ἐξεδόθησαν ἡνωμένα. Μὴ ματὴ εἰς τὸ ἐξώφυλλον. Θὰ σᾶς ἀπήλλασσε τοῦ κόπου τῆς ἐπιστολογραφίας.*

Ξενομανεῖ.—*Ἡ ἀγγλικὴ γλῶσσα περιέχει 2,900 γαλλικὰς λέξεις· ἡ ὀρθογραφία καὶ ἡ σημασία εἶνε αἱ αὐταὶ ὅπως καὶ εἰς τὴν γαλλικήν, ἀλλ' ἡ προφορά των διαφέρει ἐντελῶς.*

Ἰατρῷ Σ.*.— *Ἑτέρα οὐχὶ ὀλιγώτερον σπουδαία ἀνακάλυψις, εἶνε τὸ ἐν τῇ ἀρχαιολογικῇ συλλογῇ τοῦ Γάλλου φιλαρχαίου Πέϋπελ εὑρεθὲν ἀγγεῖον ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἰκονίζεται σκηνὴ διόκληρος παθολογικῆς κλινικῆς. Ἡ εἰκὼν εἶνε ἐρυθροβαφής, παριστᾷ δὲ κλινικὴν Ἕλληνος ἰατροῦ καθ' ἣν ὁ χειρουργὸς ἐξετάζει καὶ ἐπιμελεῖται τῶν τραυματιῶν, οἵτινες ὅλοι φέρουν ἐπιδέσμους· ὅπως σήμερον, ἄλλοι δὲ βοηθοὶ τοῦ χειρουργοῦ ἢ ἐπιμεληταὶ προτείνουσι ταινίας δι' ἐπιδέσμους.*

Ἡ εἰκὼν ἀντιπροσωπεύει τὴν ζωγραφικὴν τέχνην τῆς Ἀττικῆς κατὰ τὸν πέμπτον π. Χ. αἰῶνα. Τὸ εὕρημα εἶνε σπανιώτατον, ὁ δὲ ἐσαὶρὸς τῆς ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίας τῶν ἐπιγραφῶν κ. Πρατὶ ποιεῖται περὶ αὐτοῦ ἐκτενῆ λόγον.

Τὰ Γραφεῖα τῆς «Πινακοθήκης» μετεκομίσθησαν εἰς τὴν ὁδὸν Χαριλάου Τρικούπη ἀριθ. 22α, ἔνθα ἦσαν καὶ ἄλλοτε.

Ὅσοι ἐκ τῶν ἐν Ἀθήναις κ. κ. συνδρομητῶν μας μετοικήσουν, παρακαλοῦνται νὰ εἰδοποιήσωσι τὸ γραφεῖον μας δι' ἑνὸς δελταρίου περὶ τῆς νέας κατοικίας των.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ Δ. ΖΥΓΟΥΡΑ

Ὁ Πρακτικὸς βίος τοῦ ἐμπόρου	Δρ.	2,50
Ὁδηγὸς ἐμποροϋπαλλήλου	»	2,00
Ἱστορία τοῦ ἐμπορίου	»	2,50
Ἐμπορευματολογία	»	1,50
Ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ οἰκονομία	»	2,50
Ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ νομοθεσία	»	2,50
Καταστιχογραφία Γεωργικὴ	»	1.—
Ἐγχειρίδιον Γεωργικῆς	»	2,—
Ἐμπορικὴ Γεωγραφία Σταμ. Θεοχάρη ἐκδοθεῖσα δαπάναις Ξενοφ. Ζύγουρα	»	5,—

Ἀπευθυντέον τῷ κ. Θεμιστ Ξ. Ζύγουρα, ὁδὸς Σωνιέρου 4.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΝΤΟΚΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα δέχεται ἐντόκους καταθέσεις εἰς Τραπεζικὰ γραμμάτια καὶ εἰς χρυσὸν ἤτοι φρ. καὶ λίρας στερλίνας ἀποδοτέας εἰς ὡρισμένην προθεσμίαν ἢ διαρκῶς. Αἱ εἰς χρυσὸν καταθέσεις καὶ οἱ τόκοι αὐτῶν πληρόνονται εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα, εἰς ὃ ἐγένετο ἡ κατάθεσις εἰς χρυσὸν ἢ δι' ἐπιταγῆς ὄψεως (chéque) ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ κατ' ἐπιλογὴν τοῦ ὁμολογιούχου.

Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι τῶν ὁμολογιῶν πληρόνονται ἐν τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τῇ αἰτήσει τοῦ καταθέτου ἐν τοῖς ὑποκαταστήμασι τῆς Τραπέζης.

Τόκοι καταθέσεων

1 1/2	τοῖς	0/0	κατ' ἔτ.	διὰ κατ.	6 μηνῶν
2	»	0/0	»	»	» 1 ἔτους
2 1/2	»	0/0	»	»	» 2 ἐτῶν
3	»	0/0	»	»	» 4 ἐτῶν
4	»	0/0	»	»	» 5 ἐτῶν

Αἱ ὁμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἐκλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστὶ ἢ ἀνώνυμοι.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΚΟΤΖΙΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἐκομίσθησαν νέοι ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΙ ΚΟΝΔΥΛΟΦΟΡΟΙ ἐκ διαφόρων ἐργοστασίων (FONTAIN PEN). Οἱ κονδυλοφόροι οὗτοι ἅπαξ πληρούμενοι ἐπαρκοῦσι διὰ γραφὴν 2000 λέξεων.

ΔΕΛΤΑΡΙΑ ἑλληνικὰ ἐκδόσεως Πάλλη καὶ Κοτζιᾶ ἐξαιρέτου ποιότητος πωλοῦνται τὴ μαῦρα 5 λεπτ. ἕκαστον.

Γ. Θ. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ἔμπορος καὶ ἀντιπρόσωπος Βιομηχανικῶν καὶ ἐμπορικῶν καταστημάτων ἐν Βόλῳ.

Παραγγελίαι καὶ προμήθειαι παντὸς εἴδους ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ἐσωτερικοῦ.

Εἰδικότης μέταλλα, σίδηρα ἀκατέργαστα, σιδηροδοκοί, κασσίτερος, τενεκέδες, μέταλλα ἐν γένει ἀγγλικά, βελγικά, σουηδικὰ κλπ., σωλῆνες, τζάμια, ὑφάσματα, νήματα, οἰκιακὰ σκεύη, σιδηρικὰ, λινέλαια, χρώματα.

Μοναδικὸς εἰσαγωγεὺς διὰ τὴν Ἑλλάδα ἐν γένει τοῦ ἀρίστου σφυρηλάτου σουηδικοῦ σιδήρου.

Γκαζομηχαναί, μηχανήματα ἐν γένει, πιάνα, μπιλιάρδα, ρολά, γέφυραι κλπ. κλπ.

Πᾶσα ζητουμένη πληροφορία δίδεται τάχιστα.

ΤΟΜΟΙ "ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,,

Ἀπὸ τοῦ Α' μέχρι τοῦ ΣΤ' ἔτους

εὑρίσκονται εἰς τὸ γραφεῖον μας, τιμώμενοι οἱ χρυσόδετοι δρ. 15, οἱ ἁπλόδετοι δρ. 12.

Διὰ τὸ ἐξωτερικόν, ἡ τιμὴ εἰς χρυσόν.

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ

ΧΡΥΣΟΔΕΤΑ ΚΑΛΥΜΜΑΤΑ ΤΗΣ "ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,,

τοῦ λήξαντος **ἕκτου** ἔτους. Οἱ ἐπιθυμοῦντες ν' ἀποκτήσωσι τοιαῦτα, παρακαλοῦνται νὰ εἰδοποιήσουν τὰ γραφεῖα μας. Ἕκαστον τιμᾶται δρ. δύο.

"ΦΥΛΛΑ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ,,

Ἐντυπώσεις καὶ σκέψεις

ΔΗΜ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

Διευθυντοῦ τῆς «Πινακοθήκης».

Δραχμὴ μία

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,,

ΤΟ "ΚΡΥΦΟ ΣΧΟΛΕΙΟ,, *πίναξ Ν. Γύζη. Φωτοτυπία εἰς μέγα σχῆμα. Δρ. 1. Ἐπὶ χονδροῦ χάρτου δρ. 2.*

"ΔΥΟ ΠΟΝΟΙ,, *δρᾶμα Φρ. Κοππέ, κατὰ μετάφρασιν Ἄγιδος Θέρου. Τιμᾶται δρ. 1. Ἐπὶ Ὀλλανδικοῦ χάρτου δρ. 2.*

ΤΟ "ΜΑΥΣΩΛΕΙΟΝ,, *δρᾶμα Ν. Λάσκαρη καὶ Π. Δημητρακοπούλου Δρ. 1.*

ΤΟ "ΠΑΣΧΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ,, *πίναξ Φρίξου Ἀριστέως. Φωτοτυπία εἰς μέγα σχῆμα. Δρ. 1.*

Η "ΜΙΚΡΑ ΕΠΑΙΤΙΣ,, *πίναξ L. Perrault. Φωτοτυπία εἰς μέγα σχῆμα. Δρ. 1.*

Η "ΑΙΩΡΑ,, *Πίναξ Vigor. Φωτοτυπία εἰς μέγα σχῆμα Δρ. 1.*

Ο "ΑΠΟΧΩΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΝΥΜΦΗΣ,, *Πίναξ Rochegrosse. Φωτοτυπία. Δρ. 1.*

Ο "ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΟΥ ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ,, *τρίχρωμος φωτοτυπία εἰς μέγα σχῆμα. Δρ. 2.*

Η ΑΝΑΤΟΛΗ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ ΖΩΗΣ

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΔΙΑ ΒΑΣ. ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ. — Ὁδὸς Σταδίου 33.

Ἀσφάλειαι ζωῆς. — Προικοδοτήσεις. — Ταμιευτήριον. — Ἀσφάλειαι μικταί. — Ἀσφάλειαι θανάτου.

"ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ,,

Διευθυντής: Ν. ΠΑΖΑΡΛΗΣ

Ἐκδίδεται δὶς τοῦ μηνὸς ἐν Ἀθήναις

Γραφεῖα ὁδὸς Μητροπόλεως 28.

ΕΙΡΗΝΗ Δ. ΣΚΛΑΒΟΥΝΟΥ

ΜΟΔΙΣΤΑ

(Ὁδὸς Πετρίτση 28.)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ